
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi
1926

AMATÖR ÇOKSESLİ KOROLARIN PANDEMİ DÖNEMİ PROVA PRENSİPLERİ (REZONANS VE JAZZBERRY TUNES ÖRNEĞİ)

Oğulcan Gökalp

YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HAZİRAN, 2026

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren on iki (12) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Oğulcan
Soyadı : Gökalp
Bölümü. : Güzel Sanatlar Eğitimi
İmza :
Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Amatör Çoksesli Koroların Pandemi Dönemi Prova Prensipleri (Rezonans ve Jazzberry Tunes Örneği)
İngilizce Adı : Rehearsal Principles of Amateur Polyphonic Choirs During the Pandemic Period: (The Case of Rezonans and Jazzberry Tunes)

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYAN

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazarın Adı Soyadı: Oğulcan Gökalp

İmza: …….

JÜRİ ONAY SAYFASI

Oğulcan Gökalp tarafından hazırlanan ‘‘Amatör Çoksesli Koroların Pandemi Dönemi Prova Prensipleri (Rezonans ve Jazzberry Tunes Örneği)’’ adlı tez çalışması aşağıdaki jüriler tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Öznur ÖZTOSUN ÇAYDERE

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi ……

Başkan: Prof. Dr. Aytekin ALBUZ

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi ……

Üye: Prof. Dr. Ebru TEMİZ

Müzik Eğitimi Bölümü Anabilim Dalı, Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi ……

Tez Savunma Tarihi: 26.03.2026

Bu tezin Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Osman ÇİMEN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü ……

TEŞEKKÜR

Bu uzun ve meşakkatli yolculuk boyunca gerek akademik hayatımda gerekse kişisel yaşamımda her zaman yanımda olan; desteğini hiçbir zaman esirgemeyip bana hayat karşısında doğru durmayı ve kararlarımı ilkeli almayı öğreten kıymetli abim Doç. Dr. Geylan BOSTAN'a yürekten teşekkür ederim.

Lisansüstü eğitimim ve tez sürecim boyunca akademik rehberliğiyle yolumu aydınlatan, en zor zamanlarda sabrı, hoşgörüsü ve bilgisiyle varlığını her daim hissettiren değerli danışmanım ve hocam Prof. Dr. Öznur ÖZTOSUN ÇAYDERE'ye şükranlarımı sunarım.

Son olarak, bugün bu mesleği gururla yapabiliyor olmamın mimarı olan, hayatımın her alanında elini üzerimden çekmeyen, sevgisiyle beni besleyip büyüten ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen canım annem Şadan GÖKALP'e teşekkürlerimi bir borç bilir, bu çalışmayı kendisine ithaf ederim…

AMATÖR ÇOKSESLİ KOROLARIN PANDEMİ DÖNEMİ PROVA PRENSİPLERİ (REZONANS VE JAZZBERRY TUNES ÖRNEĞİ)

(Yüksek Lisans Tezi)

Oğulcan Gökalp

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran, 2026

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, COVID-19 pandemisi sürecinde amatör çoksesli koroların sanatsal faaliyetlerini sürdürmek için geliştirdikleri prova prensiplerinin, koro eğitimine ve koro müziğine getirdiği yenilikler bağlamında incelenmesidir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması modeli kapsamında yürütülmüş; veri toplama aracı olarak ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle sistematik biçimde çözümlenmiştir. Çalışma grubunu, belirtilen illerde faaliyet gösteren iki farklı amatör koro (Rezonans ve Jazzberry Tunes) ile bu korolarda görev yapan toplam 11 korist ve 2 koro şefi oluşturmaktadır. Araştırma bulguları, pandemi sürecinin amatör çoksesli koroların prova, konser ve repertuvar belirleme süreçlerinde köklü değişimlere yol açtığını göstermektedir. Provalar büyük ölçüde dijital platformlar aracılığıyla yürütülmüş; bireysel ses eğitimi, teorik müzik bilgisi, nefes ve vokal egzersizleri çevrim içi ortamda sürdürülmüştür. Katılımcılar, sanatsal sürekliliği sağlamak amacıyla video montajlı konserler, sanal kayıt projeleri, interaktif müzik atölyeleri ve çevrim içi söyleşiler gibi alternatif yöntemlere başvurmuşlardır. Repertuvar seçiminde ise lojistik kısıtlar ve dönemin ruhsal atmosferi dikkate alınarak küçük topluluklara uygun akapella eserler ve tematik içerikler tercih edilmiştir. Araştırma, dijitalleşmenin koro müziği pedagojisi üzerindeki etkilerini inceleyerek değerlendirmekte ve benzer kriz durumlarında koro müziğinin sürdürülebilirliğine yönelik stratejik çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Koro Müziği, COVID-19 Pandemisi, Uzaktan Eğitim
Sayfa Adedi : xiii+50
Danışman : Prof. Dr. Öznur Öztosun Çaydere

REHEARSAL PRINCIPLES OF AMATEUR POLYPHONIC CHOIRS DURING THE PANDEMIC PERIOD: (THE CASE OF REZONANS AND JAZZBERRY TUNES)

(Master's Thesis)

Oğulcan Gökalp

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATION SCIENCES

June, 2026

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the rehearsal principles developed by amateur polyphonic choirs to sustain their artistic activities during the COVID-19 pandemic within the context of the innovations they brought to choral education and choral music. The study was conducted using the case study model, one of the qualitative research methods, and a semi-structured interview form was utilized as the data collection tool. The obtained data were systematically analyzed through the content analysis method. The study group consists of two different amateur choirs (Rezonans and Jazzberry Tunes) operating in the specified provinces, comprising a total of 11 choristers and 2 choir conductors active in these choirs. Research findings indicate that the pandemic process led to radical changes in the rehearsal, concert, and repertoire determination processes of amateur polyphonic choirs. Rehearsals were largely conducted through digital platforms; individual voice training, theoretical music knowledge, breathing, and vocal exercises were maintained in online environments. To ensure artistic continuity, participants resorted to alternative methods such as video-edited concerts, virtual recording projects, interactive music workshops, and online interviews. In terms of repertoire selection, a cappella pieces suitable for small ensembles and thematic contents were preferred, taking into account logistical constraints and the spiritual atmosphere of the period. By analyzing and evaluating the effects of digitalization on choral music pedagogy, the study offers strategic implications for the sustainability of choral music in similar crisis situations.

Key Word : Choral Music, COVID-19 Pandemic, Distance Learning
Page Number : xiii+50
Supervisor : Prof. Dr. Öznur Öztosun Çaydere

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU ii
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYAN iii
JÜRİ ONAY SAYFASI iv
TEŞEKKÜR v
ÖZ vi
ABSTRACT vii
İÇİNDEKİLER viii
TABLOLAR LİSTESİ xi
ŞEKİLLER LİSTESİ xii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ xiii
BÖLÜM I 1
GİRİŞ 1
1.1. Problem Cümlesi 2
1.2. Alt Problemler 2
1.3. Amaç 3
1.4. Önem 3
1.5. Sayıltılar 3
1.6. Sınırlılıklar 3
1.7. Tanımlar 3
BÖLÜM II 5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE 5
2.1. Koro Müziği 5
2.2. Koro Müziğinde Ses Grupları 5
2.2.1. Kadın Ses Grupları 5
2.2.2. Erkek Ses Grupları 6

2.3. Koro Türleri 6
2.3.1. Sayısal Oluşumlarına Göre Korolar 7
2.3.2. Müzik Türlerine Göre Korolar 7
2.3.3. Kuruluş Amaçlarına Göre Korolar 8
2.3.4. Yaş Gruplarına Göre Korolar 8
2.3.5. Cinsiyete Göre Korolar 8
2.4. Koro Müziğinin Bireysel ve Toplumsal Faydaları 9
2.4.1. Bireysel Faydalar 9
2.4.2. Özgüven ve Psikolojik Katkılar 9
2.4.3. Bilişsel ve Duygusal Gelişim 10
2.4.4. Toplumsal Faydalar 10
2.4.5. Kültürel Aktarım ve Sanatsal Bilinç 11
2.4.6. Toplum İçinde Birlik ve Aidiyet Duygusu 11
2.5. Pandemi Dönemi Koro Müziği 11
2.5.1. Pandemi Sürecinde Koroların Karşılaştığı Zorluklar 12
2.5.2. Çevrimiçi Koro Eğitimi ve Dijital Platformların Kullanımı 13
2.5.3. Psikolojik ve Sosyal Etkiler 14
2.6. Covid ve Müzik 15
2.7. Araştırma Kapsamında İncelenen Korolar 16
2.7.1. Rezonans 16
2.7.2. Burak Onur Erdem 18
2.7.3. Rezonans Pandemi Dönemi Gerçekleştirilen Konser ve Etkinlikler 19
2.7.4. Jazzberry Tunes 20
2.7.5. Yiğit Deniz 21
2.7.6. Jazzberry Tunes Pandemi Dönemi Gerçekleştirilen Konser ve Etkinlikler 21
2.8. İlgili Araştırmalar 22
BÖLÜM III 25
YÖNTEM 25
3.1. Araştırmanın Modeli 25
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu 25
3.3. Verilerin Toplanması 26
3.4. Verilerin Analizi 26

BÖLÜM IV **27**
BULGULAR VE YORUMLAR **27**
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular **27**
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular **29**
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular **32**
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular **34**
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular **36**
BÖLÜM V **39**
SONUÇLAR VE ÖNERİLER **39**
5.1. Sonuç **39**
5.2. Öneriler **40**
KAYNAKÇA **41**
EKLER **45**
EK-1. Amatör Çoksesli Koroların Pandemi Dönemi Prova Prensipleri Koro Şefi Görüşme Soruları **46**
EK-2. Amatör Çoksesli Koroların Pandemi Dönemi Prova Prensipleri Katılımcı Korist Görüşme Soruları **48**
EK-3. Etik Komisyon **50**

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. A*raştırma Kapsamındaki Korolar ve Katılımcı Şef Tanımlama Kodları*.....25
Tablo 2. *Araştırma Kapsamındaki Korolar ve Katılımcı Korist Tanımlama Kodları ve* 26
Tablo 3. *Pandemi Döneminde Amatör Çoksesli Korolarda Prova, Konser ve Repertuvar Belirleme Süreçlerine İlişkin Katılımcı Korist ve Şef Görüşlerinin Tematik Dağılımı* 27
Tablo 4. *Pandemi Dönemi Koro Çalışmalarında Karşılaşılan Temel Sorunlar ve Alınan Önlemlere İlişkin Katılımcı ve Şef Görüşleri* 30
Tablo 5. *Uzaktan Çalışma Sürecinin Koro Müziğine, Koro Şeflerine ve Korist Motivasyonuna Yönelik Etkilerinin Tematik Analizi* 32
Tablo 6. *Pandemi Dönemi Koro Faaliyetlerinin Hedeflere Ulaşma Düzeyi ve Günümüz Prova İmkanlarıyla Karşılaştırılmasına İlişkin Görüşler* 35
Tablo 7. *Koro Şefleri ve Koristlerin Gelecekte Yaşanabilecek Benzer Kriz Durumlarına Yönelik Çözüm Önerileri ve Stratejik Yaklaşımlarına İlişkin Tema, Kategori ve Kod Dağılımı* 37

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Rezonans 16
Şekil 2. Rezonans pandemi dönemi eğitim/etkinlikleri 19
Şekil 3. Jazzberry Tunes 20
Şekil 4. Jazzberry Tunes pandemi dönemi eğitim/etkinlikleri 21

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

A3	Üçüncü Oktav La Notası
A5	Beşinci Oktav La Notası
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AKM	Atatürk Kültür Merkezi
C3	Üçüncü Oktav Do Notası
C4	Dördüncü Oktav Do Notası
C5	Beşinci Oktav Do Notası
C6	Altıncı Oktav Do Notası
CSO	Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası
E2	İkinci Oktav Mi Notası
E4	Dördüncü Oktav Mi Notası
F3	Üçüncü Oktav Fa Notası
F5	Beşinci Oktav Fa Notası
G2	İkinci Oktav Sol Notası
G4	Dördüncü Oktav Sol Notası
Hz	Hertz
IFPI	Uluslararası Fonografi Endüstrisi Federasyonu
İTÜ	İstanbul Teknik Üniversitesi
JZB	Jazzberry Tunes
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
ODTÜ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
RZNS	Rezonans
SATB	Soprano, Alto, Tenor, Bas
SSAATTBB	Soprano, Soprano, Alto, Alto, Tenor, Tenor, Bas, Bas
Ş1	Şef 1
Ş2	Şef 2

BÖLÜM I

GİRİŞ

Koro müziği, birden fazla sesin uyumlu bir bütün oluşturduğu vokal bir müzik türüdür. "Koro" terimi, Yunanca khoros ve Latince chorus kelimelerinden türemiştir. Tarih boyunca koro toplulukları, dini, sosyal ve sanatsal amaçlarla kullanılmış, toplum içinde önemli roller üstlenmiştir (Cook, 2021). Müzik, bireyin duygusal, bilişsel ve sosyal gelişimini destekleyen temel bir unsur olup, anne karnından itibaren insan yaşamında önemli bir yer tutar. Bu süreç, birey ile müzik arasında duygusal bir bağ oluşturarak gelişimine katkıda bulunur (Gökçe, 2007).

Müziksel ifade ve koro müziği arasındaki bağlantı, insanlığın en eski dönemlerine dayanır. İlkel toplumlarda, müziksel anlatımın büyük ölçüde insan sesine dayandığı düşünülmüştür. İlk insanlar, çalgı yapımına yönelmek yerine, seslerini kullanarak kendilerini ifade etmişlerdir. Bu nedenle, müzik ve şarkı söyleme pratiği insanlık tarihi kadar eski bir geçmişe sahiptir. Müziğin temel unsurunun insan sesi olduğu inancı, müziğin toplumsal ve kültürel yapılar içinde güçlü bir bağ kurmasını sağlamıştır. Koro müziği de bu doğal süreç içinde gelişerek, insanın kendini ifade etme ve topluluk bilinci oluşturma yollarından biri haline gelmiştir. Koro müziği, bireylerin ortak bir müzikal yapı içinde birleşmesini sağlayarak, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde önemli kazanımlar sunar (Kaçmaz ve Çağlar, 2022).

Özellikle koro müziği, bireysel ve toplumsal etkileriyle öne çıkar. Koro eğitimi, bireylerin ses tekniklerini geliştirmelerine, nefes kontrolü sağlamalarına ve ritim duygularını pekiştirmelerine yardımcı olurken, toplumsal düzeyde dayanışma ve ekip çalışmasını teşvik eder. Farklı yaş ve meslek gruplarını bir araya getirerek sosyal bağları güçlendiren koro müziği, sanatsal bir ifade biçiminin ötesinde, bireysel gelişimi destekleyen ve toplumsal uyumu sağlayan önemli bir kültürel unsur olarak değerlendirilmektedir (Gökçe, 2007).

Koro müziği tarihsel olarak, Antik Yunan'dan itibaren dini ritüellerde ve tiyatro oyunlarında kullanılmıştır (Grout ve Palisca, 1996). Orta Çağ boyunca Avrupa'daki kiliselerde gregoryen

ilahileri gibi monofonik koro eserleri yaygın olarak kullanılmıştır. Rönesans döneminde, polifonik koro müziği öne çıkmış, Johann Sebastian Bach, Palestrina ve Orlando di Lasso gibi besteciler, çoksesli koro eserleriyle bu alanı geliştirmiştir (Hanning, 2005).

Koro müziği şekil ve form olarak da farklılıklar gösterir. Oda koroları daha az koristten oluşurken, senfonik korolar genellikle orkestralarla birlikte çalışır. A capella korolar ise enstrüman eşliği olmadan icra edilen eserleri seslendirirler. Pop, caz, gospel gibi modern tarzlarda da koro müzigi kendine yer bulmuştur (Batovska vd., 2022; McCray, 2011). Koro müziğinin bireysel ve toplumsal katkıları da önemlidir. Bireysel açıdan, koristler ses tekniklerini geliştirirken aynı zamanda nefes kontrolü, ritim duygusu ve müzikal duyarlılık kazanırlar. Toplumsal düzeyde ise koro müziği, dayanışma ve ekip çalışmasına dayalı bir sanatsal deneyim sunar. Bu sayede, farklı yaş ve meslek gruplarından insanlar aynı sahneyi paylaşabilir ve sosyal etkileşimlerini arttırabilirler (Akgün ve Kıyak, 2023).

Bu çalışma, Türkiye'deki amatör çoksesli koroların pandemi döneminde prova prensiplerini incelemeyi amaçlamaktadır. Pandemi sürecinde, koro müzisyenleri, sosyal mesafe kurallarına uymak ve bulaş riskini en aza indirmek için farklı prova yöntemleri geliştirmişlerdir. Bu bağlamda hem geleneksel hem de dijital ortamda gerçekleştirilen prova teknikleri, yaşanan zorluklar ve geliştirilen çözümler detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

1.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “Amatör çoksesli koroların pandemi döneminde uyguladıkları prova prensipleri nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir.

1.2. Alt Problemler

1. Pandemi döneminde amatör çoksesli korolarda prova, konser ve repertuvar belirleme süreçleri nasıl yürütülmüştür?
2. Pandemi dönemi koro çalışmalarında karşılaşılan temel sorunlar nelerdir ve bu sorunlara yönelik ne tür önlemler alınmıştır?
3. Uzaktan çalışma sürecinin koro müziğine, koro şeflerine ve koristlere yönelik olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?
4. Pandemi döneminde yürütülen koro faaliyetlerinin hedeflerine ulaşma düzeyi ve günümüz prova imkanlarıyla benzerlik/farklılıkları nelerdir?
5. Koro şefleri ve koristlerin gelecekte yaşanabilecek benzer kriz durumlarına yönelik çözüm önerileri ve stratejik yaklaşımları nelerdir?

1.3. Amaç

COVID-19 pandemisi sürecinde amatör çoksesli koroların sanatsal faaliyetlerini sürdürmek için geliştirdikleri prova prensiplerinin, koro eğitimine ve koro müziğine getirdiği yenilikler bağlamında incelenmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

1.4. Önem

Bu çalışma; koro müziği gibi kolektif bir sanat dalının küresel bir kriz anında nasıl evrildiğini göstermesi bakımından tarihsel bir belge niteliği taşımaktadır. Araştırmanın bulguları, çevrimiçi koro eğitiminin verimliliği konusundaki tartışmalara somut veriler sunarak, gelecekte koro eğitiminde teknolojinin nasıl entegre edilebileceğine dair bir rehber olması açısından önem arz etmektedir.

1.5. Sayıltılar

Araştırmaya katılan koro şefleri ve koristlerin çalışma sorularına verdikleri yanıtların samimi ve gerçeği yansıtır nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

Araştırma için geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formunun araştırma problemini kapsayacak nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

- Bu araştırma, COVID-19 pandemisinin yoğun olarak etkilediği 2020-2022 yılları arasındaki dönemle yaşanan tecrübelerle sınırlıdır.
- Araştırma, geleneksel korolar veya profesyonel devlet korolarından ziyade, gönüllülük esasına dayanan Rezonans ve Jazzberry Tunes adlı “özengen” (amatör) iki çoksesli koro ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

- *Amatör (Özengen) Koro:* Müzik eğitimi almamış ancak koro müziğine ilgi duyan bireylerden oluşan, hobi veya kişisel gelişim amaçlı topluluklardır.
- *Çoksesli Koro*: Batı müziği teorileri çerçevesinde genellikle SATB (Soprano, Alto, Tenor, Bas) ses gruplarına ayrılarak eser icra eden topluluklardır.
- *Prova Prensipleri:* Koroların müzikal hazırlık sürecinde uyguladıkları teknik, yöntem, oturma düzeni ve pandemiye özel hijyen/mesafe kurallarının bütünüdür.

- *Sanal (Dijital) Koro*: Bireylerin farklı yerlerde kaydedilen performanslarının dijital montaj teknikleriyle birleştirilmesiyle oluşturulan koro pratiğidir.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırma konusu bağlamında literatüre ilişkin bilgiler, araştırma kapsamındaki korolara ilişkin bilgiler ve araştırma konusuna ilişkin yapılmış makale ve lisansüstü tezlere ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Koro Müziği

Koro müziği, birden fazla sesin uyumlu bir bütün oluşturduğu vokal bir müzik türüdür. "Koro" terimi, Yunanca khoros ve Latince chorus kelimelerinden türemiştir. Tarih boyunca koro toplulukları, dini, sosyal ve sanatsal amaçlarla kullanılmış, toplum içinde önemli roller üstlenmiştir (Cook, 2021). Müzik, bireyin duygusal, bilişsel ve sosyal gelişimini destekleyen temel bir unsur olup, anne karnından itibaren insan yaşamında önemli bir yer tutar. Bu süreç, birey ile müzik arasında duygusal bir bağ oluşturarak gelişimine katkıda bulunur (Gökçe, 2007).

2.2. Koro Müziğinde Ses Grupları

Koro müziğinde ses grupları, insan sesinin tınısı, frekans aralığı ve cinsiyet gibi faktörlere bağlı olarak sınıflandırılır. Bu sınıflandırma, koro düzenlemelerinde uyumlu ve dengeli bir ses bütünlüğü sağlamak için esastır.

2.2.1. Kadın Ses Grupları

Soprano: Kadın seslerinin en tiz olanıdır ve genellikle melodiyi taşır. Frekans aralığı yaklaşık olarak 261 Hz (C4) ile 1046 Hz (C6) arasındadır.

Mezzo-Soprano: Soprano ile alto arasında bir tınıya sahip olup, orta tiz sesleri kapsar. Frekans aralığı yaklaşık 220 Hz (A3) ile 880 Hz (A5) arasındadır.

Alto: Kadın seslerinin en pes olanıdır ve genellikle armonik dolgunluk sağlar. Frekans aralığı yaklaşık 174 Hz (F3) ile 698 Hz (F5) arasındadır.

2.2.2. Erkek Ses Grupları

Tenor: Erkek seslerinin en tiz olanıdır ve sıklıkla melodik çizgiyi takip eder. Frekans aralığı yaklaşık 130 Hz (C3) ile 523 Hz (C5) arasındadır.

Bariton**:** Tenor ile bas arasında bir tınıya sahip olup, orta pes sesleri kapsar. Frekans aralığı yaklaşık 98 Hz (G2) ile 392 Hz (G4) arasındadır.

Bas: Erkek seslerinin en pes olanıdır ve derin, rezonant bir tınıya sahiptir. Frekans aralığı yaklaşık 82 Hz (E2) ile 330 Hz (E4) arasındadır.

Bu temel sınıflandırmaların yanı sıra, özellikle opera ve ileri düzey koro eserlerinde daha spesifik ses türleri de tanımlanmıştır. Örneğin, kadın seslerinde dramatik soprano, lirik soprano, koloratur soprano gibi alt kategoriler bulunurken; erkek seslerinde dramatik tenor, lirik tenor, bas-bariton gibi alt türler mevcuttur. Koro düzenlemelerinde, bu ses grupları genellikle dört ana bölüm halinde organize edilir: soprano, alto, tenor ve bas (SATB). Bu yapı, zengin ve dengeli bir armonik doku oluşturur. Bazı eserlerde, bu bölümler daha da detaylandırılarak SSAATTBB gibi genişletilmiş vokal bölümlere ayrılabilir. Bu tür düzenlemeler, eserin daha karmaşık ve zengin bir armonik yapıya sahip olmasını sağlar.

Sonuç olarak, koro müziğinde ses gruplarının doğru bir şekilde sınıflandırılması hem bireysel şarkıcıların performansını hem de genel koro uyumunu olumlu yönde etkiler. Bu nedenle, ses eğitimi sürecinde bireylerin ses özelliklerinin doğru bir şekilde analiz edilmesi ve uygun ses türüne yönlendirilmesi büyük önem taşır (Açıksöz ve Çamlıtepe, 2023; Aladağ, 2017; Rolsten, 2016; Yiğit ve Karakaya, 2006).

2.3. Koro Türleri

Korolar, farklı müzik türleri, kuruluş amaçları, yaş grupları ve sayısal yapıları açısından çeşitlilik göstermektedir. Farklı müzik topluluklarının ihtiyaçları ve repertuar gereklilikleri doğrultusunda korolar çeşitli kategorilere ayrılmıştır. Genel olarak koro türlerini üye sayısına, müzik türüne, kuruluş amacına ve yaş grubuna göre sınıflandırmak mümkündür.

2.3.1. Sayısal Oluşumlarına Göre Korolar

Korolar, sahip oldukları üye sayısına göre küçük, orta ve büyük ölçekli topluluklar olarak gruplandırılabilir:

Oda Koroları: Genellikle 12-14 veya 20-22 kişiden oluşan küçük ölçekli korolardır. Oda koroları, seslerin net duyulmasını sağlayan ve daha detaylı armonik ifadeler sunan topluluklardır.

Orta Büyüklükteki Korolar: 30 ile 60 üye arasında değişen bu korolar, geniş bir repertuara sahip olup hem küçük hem de büyük topluluklar için yazılmış eserleri seslendirme imkânı sunar.

*Büyük Korolar***:** 90-100 kişiye kadar ulaşabilen büyük çaplı topluluklardır. Genellikle senfonik eserler ve büyük ölçekli vokal-senfonik yapıtlar için tercih edilirler. Ancak bu sayılar, seslendirilecek eserin niteliğine göre değişkenlik gösterebilir.

2.3.2. Müzik Türlerine Göre Korolar

Koroların repertuarları, seslendirdikleri müzik türlerine göre farklı kategorilere ayrılmaktadır:

Geleneksel Türk Halk Müziği Koroları: Türk halk müziği eserlerinin çok sesli veya tek sesli düzenlemelerini icra eden topluluklardır.

*Geleneksel Türk Sanat Müziği Koroları***:** Klasik Türk müziği eserlerini seslendiren ve geleneksel makamsal yapıya uygun olarak düzenlenen korolardır.

Tasavvuf Müziği Koroları: Dini müzik icra eden topluluklardır. Genellikle ilahiler ve tasavvufi ezgilerden oluşan bir repertuara sahiptirler.

Çoksesli Korolar: Batı müziği kurallarına göre çok sesli eserler seslendiren korolardır. Genellikle SATB (Soprano, Alto, Tenor, Bas) düzeninde icra edilirler.

Kilise Koroları: Hristiyanlık geleneğinde, dini ayinlerde kullanılan vokal topluluklardır. Genellikle gregoryen ilahiler veya polifonik koro müziği repertuarına sahiptirler.

Opera Koroları: Sahne müziği içinde dramatik anlatımı destekleyen korolardır. Genellikle opera eserlerinde büyük topluluk sahnelerinde yer alırlar.

Belirli Bir Alanda Uzmanlaşmış Korolar: Özel müzik türlerine odaklanan korolardır. Örneğin:

Madrigal Koroları: Rönesans ve erken Barok dönemine ait madrigal eserleri seslendiren topluluklardır.

Bach Korosu, Brahms Korosu: Belirli bestecilere adanmış korolardır.

Caz Koroları: Caz müziğinin doğaçlama ve armonik yapısını yansıtan koro topluluklarıdır.

2.3.3. Kuruluş Amaçlarına Göre Korolar

Korolar, kuruluş amaçlarına göre profesyonel veya amatör topluluklar olarak iki ana gruba ayrılır:

Profesyonel Korolar: Üyeleri eğitimli şarkıcılardan oluşur ve profesyonel müzik icrası yaparlar. Devlet koroları, opera koroları ve filarmoni koroları bu gruba örnektir.

*Özengen (Amatör) Korolar***:** Müzik eğitimi almamış ancak koro müziğine ilgi duyan bireylerden oluşan topluluklardır. Üniversite koroları, belediye koroları ve hobi amaçlı kurulan topluluklar bu gruba dahildir.

2.3.4. Yaş Gruplarına Göre Korolar

Korolar, seslendirilecek repertuarın ses yapılarına uygun olması amacıyla yaş gruplarına göre de sınıflandırılmaktadır:

Çocuk Koroları: Genellikle 6-14 yaş arasındaki çocuklardan oluşan korolardır. Çocuk seslerinin özelliklerine uygun eserler seslendirirler.

*Gençlik Koroları***:** Lise ve üniversite çağındaki gençlerden oluşan topluluklardır. Gençlerin ses gelişimi göz önünde bulundurularak düzenlenen eserleri icra ederler.

*Yetişkin Koroları***:** Yetişkin bireylerden oluşan ve genellikle belirli bir müzik türüne odaklanan topluluklardır.

2.3.5. Cinsiyete Göre Korolar

Bazı kaynaklarda korolar, ses çeşitliliğine göre de sınıflandırılmıştır:

Çocuk Koroları: Sadece çocuk seslerinden oluşan topluluklardır.

Kadın Koroları: Yalnızca kadın seslerinden (Soprano, Mezzo-Soprano, Alto) oluşur.

Erkek Koroları: Sadece erkek sesleri (Tenor, Bariton, Bas) ile oluşturulmuş korolardır.

*Karma Korolar***:** Hem kadın hem erkek seslerinin bir arada bulunduğu topluluklardır. En yaygın koro türlerinden biridir (Apaydın, 2006; Öğreten, 2021).

2.4. Koro Müziğinin Bireysel ve Toplumsal Faydaları

Koro müziği (koroda birlikte şarkı söyleme), yalnızca estetik bir uğraş olmanın ötesinde, bireylerin gelişimine ve toplumsal yapıya çok yönlü katkılar sağlayan bir etkinliktir. Nitekim koro, psiko-sosyal ve sosyo-kültürel bir olgu olarak eğitimsel ve sosyalleştirici özellikleri sayesinde hem müziğe hem de toplumun genel eğitimine önemli katkılar sağlar. Son yıllarda yapılan bilimsel araştırmalar, grup halinde şarkı söylemenin fiziksel ve zihinsel sağlığı iyileştirebildiğini ve sosyal bağları güçlendirdiğini ortaya koymaktadır (Gul, 2018).

2.4.1. Bireysel Faydalar

Ses Gelişimi ve Müzikal Beceriler

Koro çalışmaları, katılımcıların vokal yeteneklerini ve genel müzikal becerilerini geliştirmede etkilidir. Düzenli koro eğitimi alan bireyler, doğru nefes kullanımı, artikülasyon ve entonasyon gibi ses tekniklerinde ilerleme kaydeder; bu süreçte şarkı söylemek akciğer kapasitesini artırır, duruşu düzeltir ve kas gerginliğini azaltır. Koro eğitiminin bireylerin müzikal gelişimine kayda değer katkılar sunduğu ve onların genel müzik kültürünü zenginleştirdiği belirtilmektedir. Ayrıca, koro repertuvarı üzerinde çalışmak, nota okuma, dinleme ve çok sesli uyum sağlama gibi müzikal becerileri pekiştirerek katılımcıların müzikal anlayışını derinleştirir (Launay ve Pearce, 2015).

2.4.2. Özgüven ve Psikolojik Katkılar

Koro müziğine katılım, bireylerin özgüvenini ve genel psikolojik iyi oluşunu güçlendirmektedir. Topluluk içinde şarkı söylemek, kişilerin kendilerini daha rahat ifade edebilmelerine ve performans sergileme konusunda cesaret kazanmalarına ortam hazırlar. Nitekim araştırmalar, koro deneyiminin bireylerin özsaygı ve özgüven duygularını belirgin şekilde artırdığını göstermiştir (Batt-Rawden, 2017). Grup halinde müzik yapma sırasında salgılanan oksitosin hormonunun da bu sürece aracılık ettiği; oksitosinin stres hormonlarını azaltırken sosyal bağ kurma isteğini ve güven duygusunu pekiştirdiği bildirilmektedir. Bu biyolojik ve sosyal etkileşimlerin bir sonucu olarak, koro üyeleri aktif şarkı söyleme sonrasında kendilerini daha pozitif bir ruh halinde hissettiklerini belirtmektedir ve koro

üyelerinin psikolojik iyi oluş düzeylerinin, tek başına şarkı söyleyenlere kıyasla daha yüksek olduğu saptanmıştır (Launay ve Pearce, 2015; Stewart ve Lonsdale, 2016).

2.4.3. Bilişsel ve Duygusal Gelişim

Koro çalışmaları, bilişsel işlevlerin desteklenmesi açısından da faydalar sunar. Yeni eserler öğrenmek ve ezberlemek, hafızayı canlandıran ve dikkat odaklanmasını gerektiren bir zihinsel egzersiz niteliğindedir. Nitekim düzenli koro üyeleri, repertuvara yeni şarkılar katmanın bilişsel açıdan uyarıcı olduğunu ve belleklerine yardımcı olduğunu belirtmektedir (Launay ve Pearce, 2015). Bilimsel araştırmalarda da koro deneyimi olan bireylerin, özellikle ileri yaş gruplarında, bilişsel testlerde (örneğin sözel akıcılık gibi yürütücü işlevlerde) koro deneyimi olmayan akranlarına kıyasla daha yüksek performans gösterdiği kaydedilmiştir (Pentikäinen vd., 2021).

Koro müziği aynı zamanda duygusal ifade ve duygu düzenleme becerilerini geliştirmeye yardımcı olur. Birlikte şarkı söyleme eylemi, katılımcılara duygularını güvenli bir sosyal ortamda açığa vurma ve paylaşma imkânı sunar. Yapılan nitel araştırmalar, koro deneyiminin bireylere duygularını keşfetme, kendini tanıma ve günlük hayatın getirdiği zorluklarla başa çıkma konusunda destek sağladığını ortaya koymuştur. Koro çalışmalarına katılan amatör müzisyenlerin sıklıkla rahatlama, huzur ve mutluluk hislerini deneyimlediği, her prova veya performansın onlarda coşku uyandırdığı bildirilmektedir. Bu tür duygusal kazanımlar, bireylerin duygusal zekâlarını ve empati becerilerini de dolaylı olarak besleyerek genel duygusal gelişimlerine katkıda bulunur (Batt-Rawden, 2017).

2.4.4. Toplumsal Faydalar

Sosyal Bağların Güçlendirilmesi ve Dayanışma

Koro, insanların bir araya gelerek ortak bir amaç uğruna çalışmasını gerektirdiğinden, sosyal bağları güçlendiren bir ortam sunar. Koroda şarkı söyleyen bireyler, birlikte çalışma alışkanlığı kazanır ve yeni arkadaşlıklar kurar; araştırmalar, koro deneyiminin katılımcılara ekip halinde çalışma becerisi ve dostluklar kazandırdığını doğrulamaktadır. Grupça müzik yapmanın "sosyal buzları" hızla eriterek insanlar arasındaki bağı kuvvetlendirdiği de deneysel çalışmalarla gösterilmiştir. Bu dayanışma ortamı, koro üyelerine güçlü bir aidiyet hissi ve karşılıklı destek sunarak sosyal izolasyonu azaltır. Özellikle zorlu yaşam dönemlerinde, bir koro grubunun parçası olmak bireyler için bir destek mekanizması işlevi görüp sosyal bağlılığı pekiştirir (Weinstein vd., 2016).

2.4.5. Kültürel Aktarım ve Sanatsal Bilinç

Koro müziği, kültürel mirasın aktarılması ve sanat bilincinin yaygınlaşması açısından önemli bir rol oynar. Korolar genellikle farklı dillerde ve tarzlarda eserler icra ederek üyelerine çeşitli kültürlerin müzikal değerlerini tanıtır; bunun yanı sıra kendi ulusal veya yerel ezgilerini seslendirerek katılımcıların öz kültürel değerlerini içselleştirmelerine imkân tanır. Koro eğitimi ve performansları, sadece koristlerin değil dinleyicilerin de müzik kültürünü zenginleştirerek toplumda sanat ve müzik farkındalığını artırmaktadır. Bu yönüyle korolar, kültürel sürekliliğin sağlanmasında ve yeni nesillere müzikal birikimin aktarılmasında aracı bir konumdadır (Apaydın, 2006; Kaçmaz ve Çağlar, 2022).

2.4.6. Toplum İçinde Birlik ve Aidiyet Duygusu

Koro müziğine katılım, bireylerin kendilerini bir grubun parçası olarak görmelerini sağlayarak toplumsal düzeyde birlik ve aidiyet duygusunu pekiştirir. Koristler, ortak bir amaç etrafında kenetlenmiş olmanın getirdiği "biz" duygusunu deneyimler; bu durum sosyal sermayeyi ve topluluk içi bağlılığı güçlendiren bir etkendir. Ortak müzik üretimi süreci, farklı geçmişlere sahip bireyleri aynı çatı altında birleştirerek toplumsal bütünleşmeye katkı sağlar. Sonuç itibarıyla koro müziği, topluma yayılan bir birliktelik ruhu ve birlikte başarma hissi yaratarak sosyal dokuyu kuvvetlendirmektedir (Batt-Rawden, 2017).

2.5. Pandemi Dönemi Koro Müziği

COVID-19 pandemisi, koroların geleneksel prova ve konser düzenlerini altüst ederek bu toplulukları benzersiz zorluklarla karşı karşıya bırakmıştır. Örneğin, Mart 2020'de Washington eyaletinde 2,5 saatlik bir koro provasında tek bir hasta kişinin, fiziksel temastan kaçınılmasına rağmen, 50'den fazla kişiye virüs bulaştırdığı ve iki koristin hayatını kaybettiği rapor edilmiştir (Bahl vd., 2021). Bu üzücü "süper bulaştırıcı" vaka, büyük ölçüde aerosol (havada asılı küçük damlacıklar) yoluyla bulaşın gerçekleştiği ilk somut kanıtlardan biri sayılmıştır. Gerçekten de uzmanlar, şarkı söylemenin konuşmaya kıyasla çok daha fazla miktarda ve uzun süreli aerosol üretebildiğini, bu nedenle sadece standart sosyal mesafe değil, ilave önlemler alınması gerektiğini vurgulamıştır. Sonuç olarak pandemi sürecinde pek çok koro, sağlık önlemleri kapsamında faaliyetlerini durdurmak veya kökten değiştirmek durumunda kalmıştır. Kısa süre içinde, koroların provalarına devam edebilmesi için maske kullanımı, daha geniş aralıklı oturma düzeni, iyi havalandırma gibi tedbirlerin yanı sıra, faaliyetlerin dijital ortama taşınması gibi alternatif çözümler geliştirilmeye

başlanmıştır. Örneğin, müzik tıbbı alanında uzman araştırmacılar, koristlere uygun özel maskeler kullanılması, prova mekanlarının sık sık havalandırılması ve mümkünse dış mekânların tercih edilmesi gibi önlemlerden oluşan protokoller hazırlamışlardır. Ancak bu önlemler bile, salgının şiddetli dönemlerinde koro üyelerini tamamen güvende tutmaya yetmediğinden, çevrimiçi koro çalışmaları bir süreliğine yeni norm haline gelmiştir (Colborne, 2020; Morawska vd., 2013)

2.5.1. Pandemi Sürecinde Koroların Karşılaştığı Zorluklar

Pandemiyle birlikte koroların en büyük zorluğu, bir araya gelememek olmuştur. Fiziksel buluşmaların riskli hale gelmesiyle korolar provalarını, konserlerini ve sosyal etkileşimlerini aniden kaybettiler. Sosyal mesafe kuralı, koro gibi kalabalık ve yakın temaslı etkinlikler için büyük bir engel teşkil etti. Yapılan araştırmalar, internet üzerinden gecikmesiz (eş zamanlı) müzik yapmanın teknik olarak mümkün olmadığını, bu yüzden koroların çevrimiçi ortamda gerçek zamanlı birlikte şarkı söyleyemediğini göstermiştir Salgının ilk aylarında koro şefleri ve üyeleri, teknolojik altyapının yetersizlikleri nedeniyle, alışılmış koro deneyiminin çevrimiçi ortamda tam karşılığını bulamadıklarını fark ettiler. Zoom gibi video konferans platformlarında herkesin aynı anda şarkı söylemesi, ses iletimindeki gecikmeler yüzünden imkânsız hale geldi. Bunun yerine farklı yöntemler denendi: Örneğin bazı korolar çoklu kayıt yöntemine başvurarak her üyenin kendi evinde ayrı ayrı kaydettiği videoları birleştirip sanal konserler hazırladı; bazıları canlı yayın veya telekonferans yoluyla şefin yönetiminde herkesin kendi ortamında eş zamanlı (ancak birbirini duymadan) şarkı söylemesini teşvik etti (Daffern, Balmer ve Brereton, 2021). Bu yöntemlerin her biri kendi içinde lojistik ve teknik sorunlar barındırıyordu. Çoklu kayıt projeleri yoğun düzenleme (montaj) çabası gerektirirken, telekonferans provalarında anlık geri bildirim alamamak ve gerçek zamanlı müzikal etkileşimin eksikliği motivasyon düşüklüğüne yol açabiliyordu. Özellikle amatör korolar için gerekli ekipman ve internet altyapısının her üyede bulunmayışı da başka bir sorundu. Kısacası, pandemi sürecinde korolar hem sağlık risklerini yönetmek hem de faaliyetlerini sürdürebilmek adına benzeri görülmemiş güçlüklerle mücadele ettiler. Bu dönemde pek çok koro etkinliği iptal edilse de bazı topluluklar yaratıcı çözümler üreterek varlıklarını sürdürmeye çalıştı (Campbell ve Dahm, 2022).

2.5.2. Çevrimiçi Koro Eğitimi ve Dijital Platformların Kullanımı

Pandemi koşullarında koro müziğinin devamlılığını sağlamanın en etkili yolu, dijital platformları kullanarak çevrimiçi koro çalışmaları yürütmekti. Nitekim bu dönemde koro eğitimi veren kurumlar ve koro şefleri hızla çevrimiçi araçlara uyum sağladılar. Üniversitelerin müzik bölümlerindeki koro dersleri, konservatuvar ve amatör topluluk provaları Zoom, Google Meet gibi platformlar üzerinden gerçekleştirilmeye başlandı. Bu alanda yapılan akademik çalışmalar, dijital ortamdaki koro eğitimine dair önemli bulgular sunmaktadır. Örneğin, Türkiye'de 2020-2021'de gerçekleştirilen bir çalışmada lisans müzik öğrencilerinin çevrimiçi koro derslerine ilişkin deneyimleri incelenmiştir. Çoğunluk görüşü, çevrimiçi çok sesli koro derslerinin beklenenden daha verimli olduğu yönündedir: 254 öğrencinin büyük çoğunluğu, online koro dersi sürecini olumlu değerlendirmiştir. Öğrenciler, dijital platformlar aracılığıyla da olsa koro repertuvarı öğrenmeye devam edebilmiş, ses eğitimi ve müzikalite çalışmalarını sürdürebilmişlerdir. Bu durum, çevrimiçi eğitimin imkanları sayesinde koro kültürünün kesintiye uğramadan aktarılabileceğine dair iyimser bir tablo sunmaktadır (Bayburtlu ve Kaçmaz, 2024). Bununla birlikte, çevrimiçi koro eğitiminin avantajları kadar sınırlılıkları da araştırmalarca ortaya konmuştur. Yüz yüze yapılan koro çalışmaları ile dijital ortam arasındaki farklar, eğitimciler ve öğrenciler tarafından ayrıntılı biçimde değerlendirilmiştir. Yine Türkiye'de yapılan nitel bir araştırmada, bir üniversitenin "Koro Yönetimi" dersi pandemi sürecinde video tabanlı ve öz-düzenlemeli öğrenme stratejileri ile uzaktan yürütülmüş; ders sonunda öğrencilerle derinlemesine görüşmeler yapılarak bu deneyim analiz edilmiştir. Bulgular, çevrimiçi koro dersi deneyiminin hem bazı önemli kazanımlar sağladığını hem de ciddi eksiklikler barındırdığını göstermektedir. Öğrenciler, kendi öğrenme süreçlerini yönetebilme, ders kayıtlarını tekrar izleyebilme ve hatalı performanslarını yeniden kaydetme imkânı gibi unsurları çevrimiçi çalışmanın başlıca avantajları olarak görmüşlerdir (Yadigaroğlu, 2021). Gerçekten de dijital platformlar sayesinde her bir korist kendi partisini defalarca çalışıp kaydedebilmiş ve bu da bireysel özyineleme (pratik) olanağını artırmıştır. Ayrıca, bazı öğrenciler teknolojik becerilerinin geliştiğini, özgüven kazandıklarını ve kendi kendine çalışma disiplinini edindiklerini belirtmiştir. Diğer yandan, topluluk halinde çalışma atmosferinin eksikliği, çevrimiçi koro eğitiminin en büyük dezavantajı olarak dile getirilmiştir. Aynı araştırmada öğrenciler, birlikte aynı anda şarkı söyleyememenin, yüz yüze etkileşimin sağlanamamasının ve eğitmenin hataları anında düzeltememesinin ciddi birer eksiklik olduğunu vurgulamışlardır. Özellikle internet erişimi veya cihaz sıkıntısı

yaşayanlarla fırsat eşitsizliği oluşması, dijital eğitimin adil olmayabileceğini göstermiştir. Çevrimiçi derslerde ortaya çıkan teknik aksaklıklar (ses gecikmesi, bağlantı kopukluğu vb.), kayıt yapma stresi, kamera karşısında şarkı söylemekten doğan gerginlik ve göz teması kuramamak gibi problemler de tespit edilmiştir. Tüm bu bulgular, dijital platformların koro eğitimine kısmen çözüm getirse de geleneksel koro ortamının pedagojik ve sosyal yönlerinin tam olarak dijitalleştirilemediğini ortaya koymaktadır. Yine de eğitimciler, çevrimiçi yöntemlerin sağlayabileceği en iyi verimi almak adına yenilikçi stratejiler geliştirmiş; örneğin sanal korolarda eş zamanlı olmayan yaratıcı projelerle öğrencilerin motivasyonunu yüksek tutmaya çalışmışlardır. Sonuç olarak, dijital koro eğitimi pandemi döneminde bir zorunluluk olarak ortaya çıkmış ve beklentilerin üzerinde bir katılımla karşılanmış; ancak bu süreçte edinilen deneyimler, çevrimiçi ve yüz yüze koro çalışmaları arasındaki farkları net biçimde ortaya sermiştir (Bayburtlu ve Kaçmaz, 2024; Telli ve Altun, 2021; Yadigaroğlu, 2021).

2.5.3. Psikolojik ve Sosyal Etkiler

Korolar, yalnızca müzikal birliktelik değil, aynı zamanda psikososyal destek sağlayan topluluklardır. Araştırmalar, birlikte şarkı söylemenin stres azaltıcı, moral yükseltici ve sosyal bağları güçlendirici etkilerini kanıtlamıştır. Nitekim COVID-19 kısıtlamaları sırasında koro çalışmaları durunca, pek çok korist normalde provalarda deneyimledikleri meditasyon benzeri rahatlama ve günlük stresin azalması etkisinin eksikliğini derinden hissetmiştir (Daffern vd., 2021). Pandemi öncesi ve sonrası yapılan bir pilot deneysel çalışmada da yüz yüze koro provası sonrası katılımcıların stres hormonu (kortizol) seviyelerinde anlamlı düşüş gözlenirken, sanal koro katılımlarında fizyolojik stres azalmasının çok daha sınırlı kaldığı rapor edilmiştir. Bununla birlikte hem çevrimiçi hem yüz yüze şarkı söylemenin anlık olarak katılımcıların modunu yükselttiği bilimsel olarak da doğrulanmıştır. Bu bulgular, birlikte müzik yapmanın ve özellikle koro halinde şarkı söylemenin stresle başa çıkmada ve morali yüksek tutmada önemli bir araç olduğunu ortaya koymaktadır (Grebosz-Haring vd., 2022).

Pandemi sırasında ortaya çıkan büyük ölçekli sanal koro projeleri (ör. Eric Whitacre'nin küresel "Virtual Choir" girişimleri), bireylere topluluk ruhunu deneyimleme ve küresel bir bağ kurma fırsatı sunmuştur. Bu projelere katılan yüzlerce amatör korist, performanslarının bir parçası olarak kendilerini geniş bir müzik ailesine ait hissettiklerini ve kişisel bir tatmin ve amaç duygusu kazandıklarını bildirmişlerdir. Özellikle fiziksel veya coğrafi engeller

nedeniyle normalde koro faaliyetlerine katılamayan kişiler, sanal korolar sayesinde dünyanın dört bir yanından insanlarla ortak bir sanat yapmanın hazzını yaşayabilmiştir. Bu durum, bireylerin izolasyon altında bile ortak bir amaç etrafında birleşerek morallerini yükseltmesine ve aidiyet duygusu edinmesine katkı sağlamıştır (Paparo, 2021).

2.6. Covid ve Müzik

COVID-19 salgını, küresel ölçekte pek çok sektörde köklü değişimlere neden olmuştur. İlaç ve siber güvenlik gibi alanlar büyüme ivmesi yakalarken, havacılık ve turizm gibi sektörler ciddi ekonomik kayıplar yaşamıştır. Hükümetler tarafından uygulanan kısıtlamalar, özellikle canlı etkinlikleri olumsuz etkilemiş; bu durum müzik sektörünü doğrudan etkilemiş ve geleneksel müzik tüketim biçimlerinde büyük kesintilere yol açmıştır. Konserlerin iptali ve kültürel organizasyonların durması, müziğin fiziksel mekânda paylaşıldığı deneyimlerin neredeyse tamamen sona ermesine neden olmuştur (Denk, Burmester, Kandziora ve Clement, 2022).

Müziğin bireyler için duygusal bir destek mekanizması olduğu göz önüne alındığında, bu kesinti sadece ekonomik değil, aynı zamanda sosyo-psikolojik bir etki yaratmıştır. Müzik genel olarak iki şekilde tüketilmektedir: canlı ve kayıtlı. Canlı müzik performansları, izleyicilere hem görsel hem işitsel olarak etkileşim sunarak güçlü bir duygusal bağ kurar. Aynı müziği topluluk içinde deneyimlemek, dinleyiciler üzerinde ortak bir duygu alanı oluşturur. Ancak pandemi süresince getirilen kapanmalar ve sosyal mesafe kuralları, bu deneyimi sekteye uğratmıştır. Araştırmalar, canlı müzik harcamalarının pandemi öncesine göre %46,8 oranında azaldığını ortaya koymaktadır (Hu ve Kim, 2022).

Buna karşın, aynı dönemde kayıtlı müziğe olan ilginin arttığı görülmektedir. İnsanlar evde geçirdikleri sürede müziği bir kaçış ve rahatlama aracı olarak daha fazla kullanmışlardır. Bu değişim, müzik endüstrisinin dijital platformlara yönelmesini hızlandırmıştır. Örneğin Tencent'in müzik servisleri, 2020 yılında 1,42 milyar dolarlık gelir elde etmiş ve bu gelir, bir önceki yıla göre %32 artış göstermiştir. Şirketin abone sayısında da ciddi bir yükseliş yaşanmış; 2018'de 24,4 milyon olan ücretli abone sayısı, 2019'da %31,8 artarak 33,7 milyona ulaşmıştır. Benzer bir eğilim Warner Music Group'ta da gözlenmiştir. 2020'nin son çeyreğinde, şirketin dijital müzik telif gelirlerinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %32'lik bir artış yaşanmıştır. Kasım 2020 tarihli raporlar, bu gelirin büyük oranda müzik akış servisleri ve diğer dijital kanallar üzerinden elde edildiğini ortaya koymuştur (Büyüköztürk vd., 2015; David, Inácio ve Machado, 2021; Ramelli ve Wagner, 2020).

Pandemi süreci, müzik endüstrisinde canlı performansların durmasına ve dijital tüketimin hızla artmasına neden olarak geleneksel müzik pratiklerini kökten değiştirmiştir. Özellikle toplu şarkı söyleme eyleminin aerosol yayılımı nedeniyle yüksek riskli kabul edilmesi, koroların fiziksel olarak bir araya gelmesini imkânsız kılmış; bu durum amatör koroları ciddi bir varlık mücadelesiyle karşı karşıya bırakmıştır. Türkiye'deki amatör çoksesli korolar, bu dönemde sanatsal sürekliliği sağlamak adına dijital platformlara yönelmiş ve geleneksel prova alışkanlıklarını yeniden yapılandırmak zorunda kalmıştır. Bu zorunlu dönüşüm süreci, müzikal verimliliğin yanı sıra koristlerin psikososyal iyi oluşları üzerinde de derin etkiler yaratmıştır. Dolayısıyla, Türkiye'deki koro kültürünün bu olağanüstü dönemde nasıl bir direnç gösterdiğinin ve hangi teknik-yöntemsel prensiplerle hayatta kaldığının incelenmesi, koro eğitiminin gelecekteki olası krizlere hazırlıklı olması açısından bir gereklilik haline gelmiştir.

2.7. Araştırma Kapsamında İncelenen Korolar

2.7.1. Rezonans

Şekil 1. Rezonans

2010 yılında şef Burak Onur Erdem tarafından kurulan Rezonans, kuruluşundan bu yana Türkiye'de çağdaş koro kültürünün gelişimine yön veren öncü topluluklardan biri haline geldi. Sanatsal çizgisini "mükemmellik" ve "yenilikçilik" ilkeleri üzerine kuran koro, repertuvar seçimlerinden sahne performansına kadar her ayrıntıda yüksek bir müzikal standart gözeterek kısa sürede ülkemizin en saygın oda koroları arasında yer aldı. Rezonans, yalnızca seslendirdiği eserlerle değil, oluşturduğu disiplinli çalışma kültürü ve uluslararası iş birlikleriyle de Türkiye'de koro müziğinin kitlelere yayılma sürecine önemli katkılar

sundu. Kurulduğu ilk yıllardan itibaren Avrupa'nın prestijli festival ve yarışmalarında sahne alan Rezonans, Cork International Fleischmann Trophy (İrlanda, 2016)'de kazandığı ikincilikle başlayan yurt dışı serüvenini, Arezzo (İtalya, 2017), Varna (Bulgaristan, 2018) ve Marktoberdorf (Almanya, 2019) yarışmalarındaki ödüllerle sürdürdü. Bu başarılarıyla Türkiye'nin adını uluslararası koro platformlarında güçlü biçimde duyuran topluluk, aynı zamanda Europa Cantat Festivalleri'nde (Pécs 2015, Tallinn 2018) ülkemizi temsil ederek binlerce müzikseverle buluştu. 2024 yılında Marktoberdorf Musica Sacra Festivali'ne davetli koro olarak katılan Rezonans, çeşitli şehirlerde verdiği konserlerin yanı sıra festival korosu oturumlarında pilot koro görevini üstlenerek Avrupa koro dünyasında edindiği seçkin konumu bir kez daha pekiştirdi.

Rezonans, kariyeri boyunca dünyanın önde gelen şefleri ve topluluklarıyla aynı sahneyi paylaşarak kültürlerarası müzikal etkileşimin önemli bir temsilcisi haline geldi. Eric Whitacre, Nigel Short, Jo-Michael Scheibe, Volker Hempfling, Georg Grün, Yuval Weinberg, Lodewijk van der Ree ve Frieder Bernius gibi dünyaca tanınan koro şefleriyle çalışan topluluk, Junges Vokalensemble Hannover, Yale Schola Cantorum, Salt Lake Vocal Artists, Madrid Gençlik Korosu ve Norveç Ulusal Gençlik Korosu gibi uluslararası ödüllü korolarla ortak projelere imza attı. Türkiye'de ise İstanbul Müzik Festivali, Opus Amadeus Oda Müziği Festivali, SANSEV ve İzmir Polifonik Korolar Festivali gibi etkinliklerde sahne alarak ülkenin koro müziği geleneğini geniş kitlelere ulaştırdı. Rezonans, Aya İrini Müzesi, Zorlu PSM, Cemal Reşit Rey Konser Salonu, Atatürk Kültür Merkezi, CSO Ada Ankara, St. Antuan Kilisesi, Avusturya Kültür Ofisi, Almanya Başkonsolosluğu ve gibi prestijli mekânlarda verdiği konserlerle sanatsal kalitesini dinleyicilerle buluşturdu.

Koro, yalnızca uluslararası başarılarıyla değil, çağdaş müzik üretimine olan katkısıyla da Türkiye koro sahnesinde benzersiz bir yere sahip. Rezonans, Hasan Uçarsu, Özkan Manav, Nedim Yıldız, Recep Gül ve Emre Orhon gibi Türk bestecilerin yeni eserlerinin dünya prömiyerlerini gerçekleştirdi; aynı zamanda Wolfram Buchenberg, Lorenzo Donati, Eric Whitacre ve Kamran İnce gibi uluslararası bestecilerin eserlerini Türkiye'de ilk kez seslendirdi. Her konserinde farklı kültürlerin müzik geleneklerini bir araya getirerek evrensel bir anlatı kurmayı hedefleyen Rezonans, Türkiye koro müziğinin özgün sesini dünyaya taşırken, dünya koro repertuvarının güncel örneklerini de Türkiye dinleyicisiyle buluşturmayı sürdürüyor (Rezonans, 2026).

2.7.2. Burak Onur Erdem

Dr. Burak Onur Erdem, Devlet Çoksesli Korosu daimi şefidir. Alman Lisesi'nden mezun oldu ve Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünü yüksek onur derecesi ve Rektörlük Ödülü ile bitirdi. Müzik yüksek lisansını ve doktorasını müzik teorisi ve şeflik üzerine İTÜ Müzik İleri Araştırmalar Merkezi'nde gerçekleştirdi. Graz Sanat Üniversitesi koro şefliği bölümünde Prof. Johannes Prinz'in öğrencisi olarak post-doktora diplomasını aldı. Eğitimini; Maria Guinand, Georg Grün, Frieder Bernius, Michael Gohl, Denes Szabo, Volker Hempfling ve Anders Eby gibi önemli şeflerle ustalık sınıflarında geliştirdi.

Jugend Musiziert yarışmalarında Kahire, Atina, Roma ve Nürnberg'de ödüler aldı. Kurucusu olduğu Rezonans ile Cork, Arezzo, Varna ve Marktoberdorf gibi önemli yarışmalarda ödüller kazandı. Koroları ile Almanya, Hollanda, İtalya, Portekiz, Macaristan, Estonya, Bulgaristan ve Yunanistan'da konserler vererek Türkiye koro müziğini uluslararası izleyicilerle buluşturdu. Devlet Çoksesli Korosu'nun şefi olarak birçok yeni eserin prömiyerini yaptı ve kaydını gerçekleştirdi. Walter Strauss Koro Şefliği Ustalık Sınıfı'nın kurucularından oldu ve Bilkent Üniversitesi'nde koro şefliği alanını kurdu.

Türkiye'de koroları buluşturan bir platform olan Koro Kültürü Derneği'ni kurdu. Derneğin portfolyosu içerisinde Avrupa Koro Federasyonu Genel Kurul ve Konferansı'na Kapadokya'da ev sahipliği yapmak, her sene düzenlenen Korolar Maratonu, konferanslar ve koro şefliği eğitimleri, Türkiye Gençlik Korosu ve Türkiye Koro Kütüphanesi yer alıyor. Japonya, Singapur, Almanya, İtalya'daki ve Avrupa Koro "Grand Prix" Yarışması'nın jürilerine davet edildi. Europa Cantat Tallinn ve Ljubljana Festivallerinde, Utrecht ve Tallinn Leading Voices Konferansları'nda müzik komisyonu üyesi olarak görev yaptı. 2023 yılında İstanbul'da gerçekleşen Dünya Koro Müziği Sempozyumu'nun festival direktörü oldu.

Dr. Erdem halen Avrupa Koro Federasyonu'nun ve Uluslararası Koro Müziği Federasyonu'nun başkan yardımcılığı görevini sürdürmektedir (Erdem, 2026).

2.7.3. Rezonans Pandemi Dönemi Gerçekleştirilen Konser ve Etkinlikler

Şekil 2. Rezonans pandemi dönemi eğitim/etkinlikleri

1. 25.07.2020- Tekfur Sarayı, İstanbul, Şef: Burak Onur Erdem
2. 14.11.2021- İstanbul Atatürk Kültür Merkezi, Şef: Frieder Bernius
3. 16.11.2021- CSO Konser Salonu, Ankara, Şef: Frieder Bernius
4. Kasım 2020- Mayıs 2021- Rezonans Diyalogları 13 Bölüm – Zoom

Moderasyon: Burak Onur Erdem- İlknur Akman Erk

2.7.4. Jazzberry Tunes

Şekil 3. Jazzberry Tunes

Şef Yiğit Deniz ve Mustafa Çağlayan Durmaz öncülüğünde 2014 yılında ODTÜ öğrencileri ve mezunları tarafından kurulan Jazzberry Tunes, konserlerinde ve repertuvarında yeni ve özgün olanı aramaya önem veriyor ve koro müziğinin sınırlarını genişletmek için çalışıyor. Bugüne dek farklı kültürlerden 14 farklı dilde çağdaş eserler seslendiren koro, Türkiye'nin en saygın bestecilerinin çoksesli eserlerine de repertuvarında yer veriyor. İlk kez 2019'da ülkemizi Fransa'daki Les Choralies festivalinde temsil eden koro, 2022'de Avrupa Korolar Federasyonu'nun Hollanda'da düzenlediği Leading Voices etkinliği bünyesinde konserler verdi. 2023'te İstanbul'da düzenlenen Dünya Koro Müziği Sempozyumu'na katılan Jazzberry Tunes, Dünya Koro Müziği Federasyonu Sanat Komitesi'nin Türkiye'den seçtiği yedi koro arasında yer alarak sempozyum kapanış konserinde sahne aldı. Geçtiğimiz temmuz ayında, Barselona Uluslararası Koro Müziği Festivali kapsamında Sagrada Familia, Montserrat ve Santa Maria Del Pi gibi ikonik mekanlarda verdikleri konserler büyük ilgi gördü. 2025'te, European Grand Prix for Choral Singing kapsamında düzenlenen ve Avrupa'nın en prestijli etkinliklerinden biri olan Bulgaristan'ın Varna kentinde düzenlenen 43. Georgi Dimitrov Uluslararası Koro Yarışması'nda Karma Korolar kategorisinde 3. oldular. Bu başarının ardından Jazzberry Tunes, Türk koro müziğini ve kültürünü dünya sahnesinde daha geniş kitlelere ulaştırmak adına bu yıl yeniden uluslararası bir yarışmada yer almayı hedeflemektedir (Jazzberry Tunes, 2026).

2.7.5. Yiğit Deniz

1990'da Eskişehir'de doğdu. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Makine Mühendisliği bölümündeki eğitim hayatı sırasında, Yıldız İbrahimova'nın "Uygulamalı Caz" sınıfında ve ODTÜ Şan Korosunda yer aldı. 2014 yılında Uygulamalı Caz sınıfından arkadaşları ile birlikte Jazzberry Tunes'u kuran Yiğit Deniz, kuruluşundan bugüne koronun şefliğini üstleniyor. Dénes Szabó, Régis Harquel gibi şeflerin koro şefliği çalıştaylarına katılmasının yanı sıra, Arda Doğan'dan vokal koçluğu eğitimleri aldı. Türkiye'nin önde gelen amatör müzikal tiyatro oluşumu olan Lemur Sanat'ın çeşitli projelerinde müzik yönetmeni, orkestra şefi ve oyuncu olarak yer aldı. 2020 yılından bu yana Koro Kültürü Derneği Yönetim Kurulu'nda, 2024 yılından itibaren ise Avrupa Korolar Federasyonu Yönetim Kurulu'nda görev alan Yiğit Deniz, Türkiye'de koro kültürünün yaygınlaşması ve koro bilincinin gelişmesi için çalışmalar yürütüyor (Jazzberry Tunes, 2026).

2.7.6. Jazzberry Tunes Pandemi Dönemi Gerçekleştirilen Konser ve Etkinlikler

Şekil 4. Jazzberry Tunes pandemi dönemi eğitim/etkinlikleri

1. TRT EBA TV Cumhuriyet Bayramı Özel Yayını – 29.10.2020

2. Youtube Canlı Yayın Konseri – 27.11.2020
3. Youtube – AB Delegasyonu Proje Konseri – 30.12.2020
4. Ardından- Müze Evliyagil – 24.10.2021
5. Dünya Koro Günü Korolar Buluşması – CSO – Aralık 2021
6. Yeni Yıl Konseri – Müze Evliyagil – 26.12.2021
7. Işıyan – Müze Evliyagil – 28.04.2022
8. İzmir Çok Sesli Korolar Festivali – 14.05.2022
9. Başkent Kültür Yolu Festivali Konseri – 05.06.2022
10. Yolculuk – TAD Konseri – 19.07.2022
11. Leading Voices, Hollanda – 27-31 Temmuz 2022

2.8. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde literatür taraması yoluyla araştırmaya yön vermesi açısından lisansüstü tezler ve makaleler incelenmiş, gerekli görülen ilgili araştırmalar aşağıda belirtilmiştir.

Mete (2024), "Türkiye'de Koronavirüs Küresel Salgınının Müzik Endüstrisine Etkileri" adlı (çalışmada endüstrisinin mevcut durumunun koronavirüs salgını ile evrildiği durumlar değerlendirilmiş, kültür ve müzik endüstrisinin kuramsal çerçevesi açıklanarak, müzik endüstrisinin oligopolistik piyasa yapısı incelenmiştir. Araştırmada karma model kullanılmış hem Nitel hem de Nicel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda müzik endüstrisinin toplam pazar payı, 2020'de önceki yıla göre %55,90 artarak 44,9 milyon ABD dolarına yükseldiği ve salgın döneminde beklenen azalmanın aksine dijital müziğe olan ilginin arttığı, 2022 IFPI Türkiye raporuna göre tespit edilmiştir.

Yoğunlu (2022), "Covid 19 Pandemisi Sürecinde Müzik Derslerine İlişkin Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri" adlı çalışmada pandemi döneminde müzik öğretmenlerinin müzik derslerini işleyiş şekilleri açısından görüşleri incelenmiştir. Araştırmada Nitel araştırma tekniklerinden durum çalışması modeli kullanılarak MEB'e bağlı kurumda çalışan 3 öğretmen ile çevrimiçi şekilde görüşülmüş ve yarı yapılandırılmış sorular sorulmuştur. Bu bağlamda uzaktan eğitimde işlenen derslerde, sınıf mevcuduna bağlı olarak katılımcı sayılarında değişkenlik görülmüş, öğretmenler ve öğrenciler için teknik destek sağlayan bir departmanın mevcut olması gerekliliği, ders yapma sıklığının, haftalık ders saati sayısına göre belirlendiği ve daha çok video içerikleri için YouTube altyapısı tercih edildiği, gözlemlenen derslerde, ödev kontrolleri için Eduwiser programının kullanıldığı, uzaktan

eğitim teknolojisine olan hakimiyet, öğretmenlerin teknolojik bilgi ve alt yapılarına göre değişkenlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Theorell, Kowalski, Theorell ve Horwitz (2023), "Prova ve Konser Olmadan Koro Şarkıcıları? Covid-19 Pandemisi Sırasında Koro Şarkı Söylemenin Kısıtlanmasından Algılanan Kayıplar Üzerine Bir Anket Çalışması" adlı yazıda COVID-19 pandemisinin tetiklediği hükümet ve örgütsel tepkileri incelenirken, bir koro üyesi düzenli koro şarkı söyleme faaliyetleriyle ilişkili tüm rutinlerini kaybettiğinde neler olduğu ve hissettikleri katılımcılara sorulmuştur. İsveç'teki ulusal bir koro organizasyonu (n=3163) ve Norveç'teki bir başka organizasyon (n=1881) kısa bir anketle değerlendirilmiş, bu anket, "bir koro şarkıcısı olarak en çok neyi özlüyorsunuz?" sorusuna ilişkin soruları ve cevapları içermektedir. Her katılımcıdan koroda şarkı söyleme deneyimiyle ilgili çeşitli unsurların önemini derecelendirmesi istenmiştir. Araştırma sonucunda şarkı söylemenin sosyal yönü, algılanan kayıp açısından en güçlü ağırlığa sahip olarak ortaya çıkmıştır; yani, katılımcıların en çok özlediği unsur olmuştur. Profesyonel şarkıcılar, amatörlere kıyasla estetik deneyimleri, akış hissini ve tüm fiziksel yönleri (fiziksel antrenman, ses eğitimi ve nefes eğitimi) daha fazla özlediklerini bildirmişlerdir. Bir bireyin koro şarkıcılığı ile meşgul olduğu yıllar arttıkça, estetik deneyimlerin ve fiziksel bileşenlerin öneminin de artış gösterdiği gözlemlenmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde "durum çalışması modeli" kullanılmıştır. Durum çalışması; "Bir ya da daha fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği yöntemlerdir" (Büyüköztürk vd., 2015). Bu bağlamda, koro şeflerinin ve koro üyelerinin mevcut durumları, pandemi dönemi içerisindeki uygulamaları ve kullanılan yöntemlerin etkililiği analiz edilmiştir.

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırma kapsamında çalışma grubu olarak iki koro, araştırmacının olanakları çerçevesinde amaçlı örneklem yoluyla belirlenmiştir. Amaçlı örneklem zengin bilgiye dayalı olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir, olgu ve olayların keşfinde ve açıklanmasında yararlıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016 s.118). Bu bağlamda gönüllülük esasına dayalı Rezonans ve Jazzberry Tunes korolarından katılım sağlayan 11 korist ve iki koro şefi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. (Araştırmada Acapella Gramofon koro üyelerine ulaşılamaması sebebiyle etik komisyonda izni alınan Acapella Gramofon korosu araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır (Ek.3).

Tablo 1
Araştırma Kapsamındaki Korolar ve Katılımcı Şef Tanımlama Kodları

KORO ADI	KATILIMCI ŞEF KODU
Rezonans	Ş1
Jazzberry Tunes	Ş2

Tablo 2
Araştırma Kapsamındaki Korolar ve Katılımcı Korist Tanımlama Kodları ve

KORO ADI	KATILIMCI KORİST KODU	YAŞI
Rezonans	RZNS1	31
Rezonans	RZNS2	33
Rezonans	RZNS3	26
Rezonans	RZNS4	43
Rezonans	RZNS5	37
Rezonans	RZNS6	50
Jazzberry Tunes	JZB1	29
Jazzberry Tunes	JZB2	25
Jazzberry Tunes	JZB3	26
Jazzberry Tunes	JZB4	41
Jazzberry Tunes	JZB5	26

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Araştırmada verilerin toplanması katılımcı koristlere ve araştırmaya katılan koro şeflerine yönelik oluşturulan görüşme formu aracılığıyla sağlanmıştır. Görüşmeler, önceden belirlenen etik kurallar çerçevesinde katılımcıların rızası doğrultusunda ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve herhangi bir veri kaybını önlemek adına dijital ortama aktarılmıştır. Elde edilen veriler güvenli bir şekilde bilgisayar ortamında saklanmış ve analiz sürecine uygun şekilde düzenlenmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde "içerik analizi" yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, "insan davranışlarını ve doğasını belirleme üzerinde doğrudan olmayan yollarla çalışmaya imkân tanıyan bir tekniktir. İçerik analizi, özellikle sosyal bilimler alanında sıklıkla kullanılan en önemli tekniklerden biridir" (Büyüköztürk vd., 2015). Araştırma kapsamında gerçekleştirilen görüşmelerin ses kayıtları çözümlenmiş, ardından sistematik kodlama ve tematik analiz yapılarak elde edilen veriler sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır. Kodlama sürecinde, katılımcıların ifadeleri anlam bütünlüğü korunarak analiz edilmiş ve elde edilen bulgular ışığında sonuçlar değerlendirilmiştir. Analiz sürecinde oluşturulup kullanılan uygun promptlarla “NotebookLM” ve “ChatGPT” adlı yapay zeka programlarından destek alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Aşağıda "Pandemi döneminde amatör çoksesli korolarda prova, konser ve repertuvar belirleme süreçleri nasıl yürütülmüştür?" birinci alt probleminin çözümü için katılımcı koristlerden ve koro şeflerinden alınan görüşler doğrultusunda tema, kategori, alt kategori ve kodlar oluşturulmuş tek tablo halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Ayrıca gerekli görülen durumlar için yapılan görüşme örneklerine yer verilmiştir.

Tablo 3
Pandemi Döneminde Amatör Çoksesli Korolarda Prova, Konser ve Repertuvar Belirleme Süreçlerine İlişkin Katılımcı Korist ve Şef Görüşlerinin Tematik Dağılımı

Tema	Kategori	Alt Kategori	Kodlar	Katılımcılar
PROVA VE EĞİTİM SÜREÇLERİ	Dijital Platformlarda Eğitim	Teknik ve Teorik Gelişim	Bona, solfej ve armoni dersleri, nota eğitimi, partisyon provaları.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, Ş2
		Vokal ve Bedensel Çalışmalar	Online ısınma ve nefes çalışmaları, şan eğitimleri ve vokal koçu desteği, mindfulness eğitimleri.	RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, JZB4, JZB5
	Bilgi Paylaşımı ve Etkileşim	Sunumlar ve Analizler	Müzik tarihi ve besteci hayatları sunumları, repertuvar analizi, üyelerin ilgi alanlarına yönelik sunumlar.	JZB1, JZB2, JZB3, RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, Ş2
		Usta Sınıfları ve Söyleşiler	Konuk şef ve besteci davetleri (Eric Whitacre, Frieder Bernius vb.); Bestecilerle üretim süreci söyleşileri.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, Ş2
	Sosyal Etkileşim	Oyunlaştırma ve Sosyalleşme	Kahoot üzerinden müzikal yarışmalar, haftalık online buluşmalar ve derinleşme çalışmaları.	JZB1, JZB2, JZB3, RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, Ş2

Tablo 3
(devam) Pandemi Döneminde Amatör Çoksesli Korolarda Prova, Konser ve Repertuvar Belirleme Süreçlerine İlişkin Katılımcı Korist ve Şef Görüşlerinin Tematik Dağılımı

Tema	Kategori	Alt Kategori	Kodlar	Katılımcılar
KONSER VE PERFORMANS SÜREÇLERİ	Dijital ve Hibrit Performanslar	Online Konser ve Yayınlar	YouTube üzerinden canlı/seyircisiz konserler, hibrit (canlı yayınlı) konserler, sosyal medya için video kayıt birleştirme.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, RZNS1, RZNS2, Ş2
		İçerik Serileri ve Projeler	"Rezonans Diyalogları" yayın serisi, Devlet Çoksesli Korosu "Portreler" ve "Vox Serisi" kayıtları; "Deriko" eseri kaydı.	JZB4, JZB5, RZNS1, RZNS2, Ş1, Ş2
	Fiziksel Mekan Düzenlemeleri	Kısıtlı ve Güvenli Performanslar	Açık hava konserleri (Tekfur Sarayı); Maske ve mesafe kurallı online/fiziksel çekimler; TRT çekimleri.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, RZNS1, RZNS2, Ş1, Ş2
REPERTUVAR BELİRLEME SÜREÇLERİ	Pandemi Koşullarına Uygunluk	Kadro ve Yapısal Kriterler	Küçük kadroya uygun eser seçimi; Akapella eser tercihi (enstrüman zorluğu nedeniyle); Erişilebilir ve az sese bölünen eserler.	Ş1
	Tematik Yaklaşımlar	Anlamsal ve Duygusal İçerik	Karanlık ruh haline uygun temalar (ölüm, doğa); Umut veren ve aydınlatan program yapısı, pandemi sonrası neşeli konseptler.	Ş1, Ş2

Katılımcı koristlerin ve koro şeflerinin verdiği cevaplara göre;

Pandemi süreci, amatör çoksesli korolarda fiziksel bir araya gelişleri imkânsız kıldığından, çalışma yöntemleri köklü bir değişim geçirerek online platformlara taşınmış ve bu durum koroların sanatsal kimliğinde yeni bir dönemi başlatmıştır. Bu zorunlu dönüşümde korolar, sadece eser icra etmek yerine müzik teorisi, solfej ve armoni eğitimlerini ileri seviyelere taşımış; üyeler ise Barok müzikten çağdaş müziğe uzanan geniş bir yelpazede yaptıkları sunumlarla süreci bir "müzik akademisi" disipliniyle yürütmüşlerdir. *“Barok müzikten çağdaş müziğe kadar kapsayıcı sunumlar yapıldı; eserler video kayıtları birleştirilerek sosyal medyada paylaşıldı” (JZB3).*

Sürecin getirdiği sosyal izolasyonu kırmak adına, geleneksel provaların yerini Kahoot üzerinden düzenlenen müzikal yarışmalar, mindfulness eğitimleri ve online nefes çalışmaları almıştır. Özellikle dijitalleşmenin sağladığı imkanlarla, Eric Whitacre gibi dünyaca ünlü şeflerle online ortamda bir araya gelinmiş, "Rezonans Diyalogları" gibi 13 bölümlük kapsamlı yayın serileri ve söyleşilerle koronun entelektüel birikimi zenginleştirilmiştir. *“Kahoot üzerinden müzikal yarışmalar ve üyelerin ilgi alanlarında yaptıkları sunumlar gerçekleştirildi” (JZB1). “Temel müzik ve şan eğitimleri dışında 13 bölümlük "Rezonans Diyalogları" yayın serisi yapıldı” (RZNS2.).*

Konser ve performans süreçleri ise seyircisiz salonlardan dijital mecralara evrilerek; YouTube canlı yayınları, hibrit konserler ve video kayıtlarının birleştirilmesiyle oluşturulan sosyal medya içerikleriyle görünürlük korunmaya çalışılmıştır. Bu dönemde fiziksel kısıtlamalara uyum sağlamak amacıyla maskelerle kaydedilen "Portreler" konseri ve insanın sesine odaklanan "Vox serisi" gibi yenilikçi projeler üretilmiştir. *"Rezonans Diyalogları" ve Devlet Çoksesli Korosu ile söyleşiler yapılmıştır. Maskelerle kaydedilen "Portreler" konseri ve insanın sesinin farklı yönlerini araştıran "Vox serisi" kayıtları gerçekleştirilmiştir" (Ş1).* Kısıtlamaların hafiflediği dönemlerde ise Tekfur Sarayı gibi açık hava mekanları ya da AKM ve CSO gibi geniş salonlar, güvenli mesafeyi koruyarak fiziksel performansa imkân tanımıştır.

Repertuvar belirleme süreçlerinde de hem lojistik zorunluluklar hem de dönemin ruhsal atmosferi belirleyici olmuştur. Kalabalık kadroların bir araya gelememesi nedeniyle şefler, daha küçük gruplarla icra edilebilen akapella eserlere yönelmişlerdir. Eserlerin tematik içeriği ise pandeminin yarattığı belirsizlik ve ölüm korkusuyla şekillenerek ağırlıklı olarak "doğa ve doğayla mücadele" üzerine yoğunlaşmış; ancak şefler bu karanlık tabloyu "umut ve aydınlığa" dönüştürecek eserlerle dengelemeye özen göstermişlerdir. *"Küçük kadroya uygun, genellikle akapella ve icrası daha erişilebilir eserler tercih edilmiştir. Anlamsal olarak dönemin karanlık ruh halini umuda ve aydınlığa çevirecek eserler seçilmeye çalışılmıştır" (Ş1). "Eserler her yıl belirlenen tema çerçevesinde seçilmiş; pandemi atmosferi nedeniyle ağırlıklı olarak ölüm, doğa ve doğayla mücadele temaları üzerine yoğunlaşılmıştır" (Ş2).*

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Aşağıda "Pandemi dönemi koro çalışmalarında karşılaşılan temel sorunlar nelerdir ve bu sorunlara yönelik ne tür önlemler alınmıştır?"

İkinci alt probleminin çözümü için katılımcı koristlerden ve koro şeflerinden alınan görüşler doğrultusunda tema, kategori, alt kategori ve kodlar oluşturulmuş tek tablo halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Ayrıca gerekli görülen durumlar için yapılan görüşme örneklerine yer verilmiştir.

Tablo 4

Pandemi Dönemi Koro Çalışmalarında Karşılaşılan Temel Sorunlar ve Alınan Önlemlere İlişkin Katılımcı ve Şef Görüşleri

Tema	Kategori	Alt Kategori	Kodlar	Katılımcılar
PANDEMİ SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR	Müzikal ve Teknik Sorunlar	Senkronizasyon ve Tınısal Eksiklikler	İnternet hızı farklılıkları, dijital ortamda eş zamanlı şarkı söyleyememe, "Birlikte tınlama" hissiyatının kaybı, yanındaki korist'in nefesini duyamama.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, RZNS1, RZNS2,
		Performans Kısıtları	Maskenin ses rengini ve dinamiğini filtrelemesi, maske ile nefes alma zorluğu, gözlük kullananlarda buğulanma sorunu.	RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, JZB1, JZB4, JZB5, Ş1
	Fiziksel ve Lojistik Sorunlar	Mekânsal Yetersizlikler	Uygun büyüklükte ve havalandırmalı mekan bulma zorluğu, kapalı sahnelerin erişime kapanması, açık alanlarda sesin dağılması.	JZB4, JZB5, RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, Ş1, Ş2
		Ulaşım ve Hareketlilik	Toplu taşıma kullanımının riskli görülmesi, şehir dışındaki üyelerin fiziksel kopuşu, sokağa çıkma yasakları.	JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, Ş2
	Psikososyal Sorunlar	Motivasyon ve Algı	"Şimdi ne yapacağız?" belirsizliği, korodan kopma ve ayrılmalar, şarkı söylemenin "tehlikeli etkinlik" olarak algılanması, hastalık korkusu ve psikolojik bariyerler.	JZB4, JZB5, RZNS1, RZNS2, RZNS5, RZNS6, Ş1, Ş2
PANDEMİ SÜRECİNDE ALINAN ÖNLEMLER	Dijital ve Hibrit Çözümler	Online Prova ve İletişim	Zoom ve Discord üzerinden provalar/toplantılar, dijital sosyal kanallar ile bağ kurma, şehir dışındakiler için hibrit bağlantı.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, RZNS5, RZNS6, Ş1
	Sağlık ve Hijyen Protokolleri	Bireysel Korunma	N95 veya koro için özel tasarım maske kullanımı, dezenfektan, kolonya ve maske dağıtımı.	JZB4, JZB5, RZNS1, RZNS2, Ş1, Ş2
		Tıbbi Takip	PCR/Antijen testi zorunluluğu, ateş ölçümü, aşı kontrolü ve semptom takip anketleri.	JZB4, JZB5, RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, Ş2
	Organizasyonel Düzenlemeler	Mekânsal ve Sosyal Mesafe	1,5 metreden 4 metreye kadar değişen oturma mesafesi, geniş salonların veya otellerin kullanımı, prova aralıklarının seyreltilmesi.	RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, JZB2, JZB3, Ş1
		Çalışma Modelleri	Gruplara bölünerek rotasyonlu çalışma, "Yeni Dünya Çalışma Grubu" gibi standart belirleyici ekipler, "Araç paylaşım sistemi" (Car pool).	RZNS1, RZNS2, RZNS5, RZNS6, JZB4, JZB5, Ş1, Ş2

Katılımcı koristlerin ve koro şeflerinin verdiği cevaplara göre;

Pandemi süreci koro çalışmalarını kökten sarsmış, başlangıçta yüz yüze provaların imkânsızlaşmasıyla çalışmalar zorunlu olarak dijital platformlara taşınmıştır. Ancak bu geçiş, internet hızı farklılıklarından kaynaklanan senkronizasyon eksikliği ve eş zamanlı şarkı söyleyememe gibi ciddi teknik sorunları beraberinde getirmiştir. Dijital ortamda koro

müziğinin temel taşı olan "birlikte tınlama" hissiyatının deneyimlenememesi, koristlerde müzikal doyuma engel olmuş ve "koroda hissetmeme" algısı ile motivasyon kayıplarını tetiklemiştir. *"Dijital platformlarda "birlikte tınlama" hissiyatının deneyimlenememesi müzikal doyuma engel oldu. Ayrıca pandemi stresi motivasyon kayıplarına yol açtı" (JZB 3). "En majör sorun yan yana olamama ve arkadaşıyla beraber tınlayamama sonucunda oluşan "koroda hissetmeme" algısıydı" (RZNS2).*

Fiziksel çalışmalara kademeli olarak geçildiğinde ise bu kez maske ve mesafe zorunlulukları yeni engeller yaratmıştır. Maske kullanımı, sesin rengini ve dinamiğini filtreleyerek baskılarken, aynı zamanda koristlerin rahat nefes almasını engellemiş ve özellikle gözlük kullananlarda buğulanma problemine yol açmıştır. Ayrıca koristler arasına giren fiziksel mesafeler, yanındaki arkadaşının nefesini duymayı imkânsız hale getirerek tınısal yakınlığı zayıflatmış ve müzikal cümlelere aynı anda başlama anlarını zorlaştırmıştır. *"Maske kullanımı rahat nefes almayı engelledi ve gözlük kullananlarda buharlanma sorunu yarattı. Yanındaki arkadaşının nefesini duyamamak cümleye başlama anlarını zorlaştırdı" (RZNS4).*

Müzikal zorlukların yanı sıra, aerosol birikimini önleyecek geniş ve iyi havalandırılan mekanların bulunamaması, lojistik bir krize dönüşmüştür. Şehir dışındaki üyelerin fiziksel bağının kopması, sokağa çıkma yasakları ve toplu taşıma kullanımının riskli görülmesi gibi faktörler, koro üyelerinin motivasyonunu düşürerek yer yer korodan ayrılmalara neden olmuştur. *"Toplu buluşmalara kapalı mekanlar ve hafta sonu sokağa çıkma yasakları prova yeri bulmayı zorlaştırmıştır. Başlangıçta hastalık korkusu nedeniyle provalar uzun süre sadece online yürütülmüş, fiziksel provalarda ise sosyal mesafeye uygun devasa salon bulma kritik bir problem olmuştur" (Ş2).*

Bu süreçte şarkı söylemenin toplumda "tehlikeli bir etkinlik**"** olarak algılanması hem şefler hem de koristler üzerinde hastalık korkusuyla birleşen psikolojik bir bariyer oluşturmuştur. *"Şarkı söylemenin "tehlikeli bir etkinlik" gibi algılanmasıyla mücadele edilmiştir. Havalandırması iyi olan ve aerosol birikimini önleyecek geniş fiziksel mekan bulmak en büyük sorundu" (Ş1).*

Tüm bu olumsuzluklara karşı koro toplulukları çok boyutlu ve yaratıcı önlemler geliştirmiştir. İletişimi ve sosyal bağları canlı tutmak adına Discord ve Zoom üzerinden sosyal kanallar ve hibrit bağlantılar organize edilmiştir. Fiziksel provalarda ise N95 veya koro için özel tasarım maskeler, ateş ölçümü, aşı kontrolü ve her çalışma öncesi PCR/antijen testi gibi sıkı sağlık protokolleri devreye alınmıştır. Mekânsal sorunları aşmak için oteller

veya devasa salonlar tercih edilmiş, oturma düzeni kişiler arası mesafenin 4 metreye kadar çıktığı güvenli bir yapıya kavuşturulmuştur.

Organizasyonel düzeyde ise toplu taşıma riskini azaltmak için koristler arasında "araç paylaşım sistemi" (car pool) kurulmuş ve gönüllü ekipler aracılığıyla haftalık semptom takip anketleri uygulanmıştır. *"Herkese kolonya ve özel tasarım maskeler dağıtılmış, oturma düzeni kişiler arası 3-4 metre mesafe olacak şekilde ayarlanmıştır. Toplu taşıma riskini azaltmak için arabası olan üyelerin diğerlerini taşıdığı "car pool" (araç paylaşımı) uygulaması yapılmıştır" (Ş2).* "Yeni Dünya Çalışma Grubu" gibi yapılar aracılığıyla prova süreleri ve havalandırma standartları bilimsel bir temele oturtulurken, kalabalığı yönetmek adına gruplar halinde rotasyonlu çalışma modelleri benimsenerek koro disiplininin sürekliliği sağlanmıştır. *"Yeni Dünya Çalışma Grubu" kurularak mesafe, prova süresi ve havalandırma standartları belirlendi" (RZNS2).*

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Aşağıda "Uzaktan çalışma sürecinin koro müziğine, koro şeflerine ve koristlere yönelik olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?" üçüncü alt probleminin çözümü için katılımcı koristlerden ve koro şeflerinden alınan görüşler doğrultusunda tema, kategori, alt kategori ve kodlar oluşturulmuş tek tablo halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Ayrıca gerekli görülen durumlar için yapılan görüşme örneklerine yer verilmiştir.

Tablo 5
Uzaktan Çalışma Sürecinin Koro Müziğine, Koro Şeflerine ve Korist Motivasyonuna Yönelik Etkilerinin Tematik Analizi

Tema	Kategori	Alt Kategori	Kodlar	Katılımcılar
UZAKTAN ÇALIŞMA SÜRECİNİN KORO MÜZİĞİNE VE PAYDAŞLARINA ETKİLERİ	Müzikal Etkiler	Bireysel ve Teorik Gelişim	Teorik ve tarihsel derinleşme, ses sağlığı bilinci, bireysel müzikaliteye odaklanma, öz-disiplin artışı, eserlerin stiline inme.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS6, Ş1
		Toplumsal İcra Kayıpları	Blend (kaynaşma) yeteneğinin gerilemesi, kondisyon kaybı, senkronizasyon sorunları, tını bozulması, toplu söyleme refleksinin körelmesi.	RZNS1, RZNS4, RZNS5, RZNS6, JZB3, JZB4, JZB5, Ş1

Tablo 5
(devam) Uzaktan Çalışma Sürecinin Koro Müziğine, Koro Şeflerine ve Korist Motivasyonuna Yönelik Etkilerinin Tematik Analizi

Tema	Kategori	Alt Kategori	Kodlar	Katılımcılar
UZAKTAN ÇALIŞMA SÜRECİNİN KORO MÜZİĞİNE VE PAYDAŞLARINA ETKİLERİ	Motivasyonel Etkiler	Pozitif Motivasyon Kaynakları	Hayata tutunma aracı, koro faaliyetine duyulan özlem, kavuşma hissi, zor zamanları beraber atlatma duygusu.	RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, JZB5, Ş1
		Negatif Motivasyonel Süreçler	Süreç uzadıkça oluşan umutsuzluk, "neden yapıyorum?" sorgulaması, ortak tınlama zevkinden mahrumiyet, fiziksel birliktelik eksikliği.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, RZNS2, RZNS3, RZNS6, Ş1
	Sosyal ve Kurumsal Etkiler	İlişkisel Dinamikler	Aidiyet duygusunun sorgulanması, sosyal paylaşım ve sohbet ihtiyacı, korodan kopmalar ve dağılmalar, birlikteliğin öneminin anlaşılması.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, RZNS1, RZNS4, RZNS5, RZNS6, Ş1, Ş2
		Koro Şefinin Rolü ve Yükü	Şefin sürekli güçlü durma çabası, operasyonel zorluklar, kriz yönetimi, "yönetiş" pratiğinin kısıtlanması, motivasyon sağlama sorumluluğu.	JZB5, RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, Ş1
	Teknolojik ve Yöntemsel Gelişim	Dijital Farkındalık	Sanal korolar, online araç kullanım becerisi, yeni içerik üretimi, dijital platformlarda paylaşım ortamı.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, RZNS6, Ş1, Ş2
		Yenilikçi Uygulamalar	Yeni format keşifleri, online provalar sonrası sosyal oyunlar, sağlık ve havalandırma hassasiyeti.	RZNS6, Ş1, Ş2

Katılımcı koristlerin ve koro şeflerinin verdiği cevaplara göre;

Uzaktan çalışma süreci, koro müziği paydaşları için hem bireysel yetkinliklerin keşfedildiği bir gelişim alanı hem de kolektif icranın sarsıldığı paradoksal bir dönem olmuştur. Bu süreçte koro çalışmaları, başlangıçta katılımcılar için izolasyonun etkilerini hafifleten bir hayata tutunma ve sosyalleşme aracı işlevi görerek yüksek bir motivasyon kaynağı oluşturmuştur. Ancak zaman geçtikçe, fiziksel birlikteliğin eksikliği ve ortak tınlamanın verdiği zevkten mahrum kalınması, "neden yapıyorum?" sorgulamalarını ve bir tür umutsuzluk ile can sıkıntısını beraberinde getirmiştir. *"Yaratıcılığı artırdı ancak koro müziğinin temel amacı olan "bir araya gelme" hissinden uzaklaşıldı. Başta içerik üretmek kolaydı ancak süreç uzadıkça motivasyon düştü" (JZB1). "Müzikal ve sosyal arkadaşlık ivmesi kırıldı; ancak koristlerin koro müziğine olan tutkusunun gücü görüldü" (RZNS2).*

Müzikal açıdan bakıldığında, koristler toplu provaların rutininden çıkarak eserlerin teorik ve tarihsel derinliklerine inme, ses sağlığı bilinci geliştirme ve bireysel öz-disiplin kazanma fırsatı bulmuşlardır. Öte yandan, koro müziğinin temelini oluşturan "blend" (kaynaşma) yeteneği, senkronizasyon ve toplu söyleme refleksi bu süreçte ciddi bir gerileme yaşamış; fiziksel kondisyon kayıpları ve tını bozulmaları gözlemlenmiştir. *"Fiziksel buluşamama kopuşa neden olsa da koro, evde kapalı kalanlar için bir "sosyalleşme aracı" haline gelmiştir" (Ş2).*

Koro şefleri ise bu dönemde sadece müzikal liderler değil, aynı zamanda kriz yöneten operasyonel figürler haline gelmişlerdir. Şefler, kendi motivasyonları düşse dahi koroyu bir arada tutabilmek adına sürekli "güçlü durma" sorumluluğuyla psikolojik olarak yorulmuş, "yönetiş" pratiklerinin kısıtlanması nedeniyle mesleki sınırlılıklar yaşamışlardır. Bu zorluklara rağmen şeflerin planlama becerileri ve sabırları gelişmiş; online provalar sonrası düzenlenen sosyal oyunlar gibi yenilikçi yöntemlerle aidiyet duygusu korunmaya çalışılmıştır. *"Koristlerin öz disiplinini ve bireysel sorumluluğunu artırmış, ancak koroyu daha kırılgan hale getirmiştir. Şef için operasyonel zorluk yaratsa da planlama becerisini ve sabrını geliştirmiştir" (Ş1). "Motivasyonu canlı tutmak için online provalar sonrası oyunlar oynanmıştır. Kısa vadede olumlu olsa da uzun vadede ivme yakalamak zor olmuştur. Kalıcı tek olumlu etki olarak çevrim içi araç kullanım becerisinin gelişmesi görülmektedir" (Ş2).*

Sonuç olarak, uzaktan çalışma süreci bazı koroların dağılmasına veya kadro eksiklikleri yaşamasına neden olsa da bu krizi aşabilen topluluklarda dijital farkındalık ve yeni içerik üretim formatları kalıcı bir kazanım olarak kalmıştır. Koro müziği, fiziksel temasın kesilmesiyle kırılganlaşsa da paydaşların sürece yönelik tutkusu ve teknolojik adaptasyon becerisi sayesinde dijital dünyada yeni bir varoluş alanı keşfetmiştir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Aşağıda "Pandemi döneminde yürütülen koro faaliyetlerinin hedeflerine ulaşma düzeyi ve günümüz prova imkanlarıyla benzerlik/farklılıkları nelerdir?" dördüncü alt probleminin çözümü için katılımcı koristlerden ve koro şeflerinden alınan görüşler doğrultusunda tema, kategori, alt kategori ve kodlar oluşturulmuş tek tablo halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Ayrıca gerekli görülen durumlar için yapılan görüşme örneklerine yer verilmiştir.

Tablo 6
Pandemi Dönemi Koro Faaliyetlerinin Hedeflere Ulaşma Düzeyi ve Günümüz Prova İmkanlarıyla Karşılaştırılmasına İlişkin Görüşler

Tema	Kategori	Alt Kategori	Kodlar	Katılımcılar
PANDEMİ VE GÜNÜMÜZ KORO FAALİYETLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	Prova Süreçleri ve Fiziksel Koşullar	Benzerlikler	Ortak amaç, müziğe hassas yaklaşım, planlama ihtiyacı, dijital araçların kalıcı kullanımı, idari toplantıların online sürdürülmesi.	JZB1, JZB2, JZB3, RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, Ş1
		Farklılıklar	Mekan kısıtının kalkması (spor salonu vb. yerine serbest alan), mesafe kısıtlamasının bitmesi (yan yana oturma), maske kullanımı ve ses kalitesi/nefes üzerindeki etkisi, hijyen ve havalandırma bilinci, teorik çalışmadan müzikal/dinamik çalışmaya geçiş.	RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, Ş1, Ş2
	Hedeflere Ulaşma Düzeyi	Başarılan Hedefler	Koronun devamlılığını sağlamak ve dağılmayı önlemek, motivasyon ve psikolojik iyilik halini korumak, sosyal ve kültürel değerin anlaşılması, topluma entegrasyon ve sosyalleşme, arşiv niteliğinde kayıtlar oluşturma, deneyim paylaşımını hızlandırma.	RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, Ş1, Ş2,
		Sınırlılıklar ve Olumsuzluklar	Kitlelere ulaşmada belirsizlik, online videolardan kaynaklı bıkkınlık, müzikal deneyimin tam yansıtılamaması, ses rengi ve hızın (ajilite) kısıtlanması.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, RZNS1, RZNS5, RZNS6, Ş1, Ş2

Katılımcı koristlerin ve koro şeflerinin verdiği cevaplara göre;

Pandemi dönemi koro faaliyetleri hem bir hayatta kalma mücadelesi hem de koro müziğinin geleceği için önemli bir hazırlık süreci olarak değerlendirilmektedir. Bu süreçteki uygulamalar ile günümüz prova imkanları karşılaştırıldığında, en belirgin farkın maske kullanımı ve fiziksel mesafe kurallarının ortadan kalkması olduğu görülmektedir.

Koro şefleri ve koristler, maskesiz çalışmanın sesin dinamiklerini, rengini ve hızını (ajilite) çok daha net ve kaliteli hale getirdiğini ifade ederek, pandemideki kısıtlı nefes alma ve "boğuk" ses deneyiminin yerini müzikal bir özgürlüğe bıraktığını vurgulamaktadır. *"En büyük fark maske kullanımı ve mesafedir; maskesizlik ve yakın durabilme ses bütünlüğünü ve hızı (ajilite) artırmıştır. Benzerlik ise planlama ihtiyacının ve dijital araç kullanımının kalıcı hale gelmesidir (Ş1).*

Pandemi döneminde uygulanan 2 metrelik zorunlu mesafenin sona ermesiyle koristlerin yeniden yan yana şarkı söyleyebilmesi, koro içi ses bütünlüğünü ve yüz yüze paylaşımın etkisini artırmıştır. Bununla birlikte, pandemi sürecinin koro yönetimine bıraktığı teknolojik ve lojistik miras, günümüz çalışmalarında kalıcı bir benzerlik olarak varlığını sürdürmektedir.

Özellikle idari toplantıların online platformlar üzerinden yürütülmesi ve planlama süreçlerinde dijital araçların kullanılması, süreci hızlandıran bir kazanım olmuştur. *"İdari toplantılar için online platform kullanımı devam ediyor; fiziksel provalarda ise mekan kısıtı azaldı (RZNS2).* Ayrıca, pandemi döneminde alternatif olarak keşfedilen spor salonu gibi geniş ve havalandırması iyi mekanların kullanımı ile hastalık durumunda provaya gelmeme veya maske takma konusundaki sağlık hassasiyeti, profesyonel bir çalışma disiplini olarak günümüze taşınmıştır. *"Günümüzde alan kısıtı yok; ancak hastalık durumunda provaya gelmeme veya maske takma bilinci pandemiden kalan bir farktır" (JZB4).*

Faaliyetlerin hedeflerine ulaşma düzeyi incelendiğinde ise, kitlelere ulaşma noktasında bazı belirsizlikler ve online içeriklerin yarattığı bıkkınlık gibi sınırlılıklar yaşansa da koronun dağılmasını önleme ve üyelerin motivasyonunu koruma hedefinin başarıyla gerçekleştirildiği görülmektedir. *"Amaç kitlelere ulaşmaksa belirsiz ama koronun dağılmasını önlemekse amacına ulaştı" (JZB1). "İletişim ihtiyacını karşıladığı ve "durmamak" hedefini gerçekleştirdiği için amacına ulaştı" (JZB5).* Bu süreçte yürütülen çalışmalar, koristlerin psikolojik iyilik hallerini desteklemiş, topluma tekrar entegre olmalarını kolaylaştırmış ve müziğin sosyal/kültürel değerinin daha derinden anlaşılmasını sağlamıştır. *"Motivasyon kaybını önlediği ve müzikal açığı kapattığı için amacına ulaştı" (RZNS2).*

Sonuç olarak, pandemi dönemi koro faaliyetleri, şefler tarafından ekibi koruma adına sergilenmiş başarılı bir "irade koyma" stratejisi olarak tanımlanmaktadır.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Aşağıda "Koro şefleri ve koristlerin gelecekte yaşanabilecek benzer kriz durumlarına yönelik çözüm önerileri ve stratejik yaklaşımları nelerdir?" Beşinci alt probleminin çözümü için katılımcı koristlerden ve koro şeflerinden alınan görüşler doğrultusunda tema, kategori, alt kategori ve kodlar oluşturulmuş tek tablo halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Ayrıca gerekli görülen durumlar için yapılan görüşme örneklerine yer verilmiştir.

Tablo 7

Koro Şefleri ve Koristlerin Gelecekte Yaşanabilecek Benzer Kriz Durumlarına Yönelik Çözüm Önerileri ve Stratejik Yaklaşımlarına İlişkin Tema, Kategori ve Kod Dağılımı

Tema	Kategori	Alt Kategori	Kodlar	Katılımcılar
GELECEK KRİZLER İÇİN STRATEJİK YAKLAŞIMLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	Kurumsal ve İletişimsel Stratejiler	Kriz ve Süreç Yönetimi	Kriz masası oluşturma, Yaşananları arşivleme, Bilimsel verilerle hareket etme, Yazılı protokoller oluşturma, Belirsizliği azaltma.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, RZNS5, RZNS6, Ş1, Ş2
		İletişim Yönetimi	Sürekli bilgilendirme, Net ve sürekli iletişim kurma.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, RZNS6, Ş1, Ş2
	Dijital ve Sanatsal Uygulamalar	Dijital Entegrasyon	Dijital müfredatın etkin kullanımı, Online yayıncılık (konser/sohbet), Podcast gibi farklı mecraların kullanımı, Dijital sürenin optimizasyonu.	RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, RZNS5, JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5
		Süreklilik ve Yaratıcılık	Her koşulda müzik yapmaya devam etme, Yaratıcı sistemlere geçiş, Aktif görev alma.	RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, RZNS5, JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5
	Operasyonel ve Fiziksel Tedbirler	Sağlık ve Mekan Yönetimi	Hijyen ve mesafe titizliği, Geniş salonlarda önlemli yüz yüze buluşmalar.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, RZNS6, Ş1, Ş2
		Kadro Planlaması	Mevcut kadronun korunması, Yeni seçme yerine mevcuda odaklanma.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5
	Psikososyal ve Gelişimsel Yaklaşımlar	Motivasyon ve Bağlılık	Motivasyonu yüksek tutma, Birlikteliğe yatırım yapma, "Beraber tınlama" hissini koruma.	JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5, RZNS6, Ş1, Ş2
		Eğitimsel Gelişim	Planlı teorik gelişim fırsatları yaratma, Done birikimini kullanma.	RZNS1, RZNS2, RZNS3, RZNS4, RZNS5, JZB1, JZB2, JZB3, JZB4, JZB5

Katılımcı koristlerin ve koro şeflerinin verdiği cevaplara göre;

Koro şefleri ve koristlerin gelecekte yaşanabilecek benzer kriz durumlarına yönelik geliştirdikleri stratejik yaklaşımlar, kurumsal profesyonellik ile sanatsal yaratıcılığı birleştiren bütüncül bir bakış açısını yansıtmaktadır. Bu kapsamda kriz anlarında belirsizliği yönetmek adına, yaşanan tecrübelerin sistemli bir şekilde arşivlenmesi ve hızlı aksiyon alabilecek bir "kriz masası" oluşturulması öncelikli bir adım olarak görülmektedir. *"Yaşananları arşivler ve daha hızlı aksiyon alacak bir "kriz masası" oluştururdum" (RZNS5).* Duygusal tepkiler yerine bilimsel veriler ışığında hareket edilmesinin gerekliliği vurgulanırken, alınan önlemlerin yazılı protokollere dökülerek koro üyeleriyle tam bir mutabakat sağlanması ve iletişimin sürekli, net ve bilgilendirici bir yapıda tutulması kurumsal bağın korunması açısından kritik önem taşımaktadır. *"Aşırı duygusal tepkiler*

yerine bilimsel veriler ışığında hareket edilmeli, önlemler yazılı protokollere dökülerek mutabık kalınmalı ve koro ile iletişim daha sürekli ve net olmalıdır" (Ş1).

Operasyonel süreçlerde ise tamamen dijital dünyaya hapsolmak yerine, hijyen ve mesafe kurallarının getirdiği tecrübelerle geniş salonlarda ve sıkı önlemlerle yüz yüze buluşmaların (örneğin iki haftada bir) sürdürülmesi stratejik bir tercih olarak öne çıkmaktadır.

"Tamamen online olmak yerine geniş salonlarda çok sıkı önlemlerle iki haftada bir yüz yüze buluşmaya çalışırdım" (JZB3).

Bu süreçte mevcut kadronun korunması ve üyelerin motivasyonuna odaklanılması, kriz dönemlerinin aynı zamanda planlı bir teorik gelişim fırsatına çevrilmesiyle desteklenmektedir. Dijital platformların kullanımı konusunda ise daha proaktif bir yaklaşım sergilenerek; dijital sürelerin optimize edildiği, herkesin aktif görev aldığı yaratıcı sistemlere geçilmesi ve online yayıncılık, konserler ile podcast gibi farklı mecraların sürece etkin şekilde dahil edilmesi önerilmektedir. *"Dijital süreyi kısaltıp herkesin aktif görev alacağı yaratıcı bir sisteme geçerdim" (JZB1). "Çalışmaları çeşitlendirir, podcast gibi farklı mecraları devreye sokardım" (RZNS3).*

Sonuç olarak, eldeki dijital müfredat ve veri birikiminin daha verimli kullanılmasıyla birlikte, şartlar neyi gerektirirse gerektirsin müzik yapmaya her koşulda devam etme iradesi sergilenmektedir. Tüm bu stratejilerin nihai amacı, koro müziğinin özü olan *"beraber tınlama"* hissini ve kolektif motivasyonu, fiziksel ayrılıklara rağmen en üst seviyede koruyabilmektir.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

COVID-19 pandemisi, amatör çoksesli koroların geleneksel işleyişini kökten dönüştüren olağanüstü bir dönemi temsil etmektedir. Bu araştırma, Türkiye'de faaliyet gösteren amatör koroların (Rezonans ve Jazzberry Tunes) pandemi koşullarında sanatsal faaliyetlerini nasıl sürdürdüklerini, karşılaştıkları teknik sorunları ve bu zorluklara karşı geliştirdikleri çözüm stratejilerini kapsamlı biçimde ortaya koymuştur.

Araştırma kapsamındaki koroların yalnızca müzikal performansı sürdürme çabasıyla değil, aynı zamanda üyeler arası sosyal bağı koruma, bireysel motivasyonu güçlendirme ve kültürel sürekliliği sağlama yönünde de yüksek düzeyde bir adaptasyon sergiledikleri tespit edilmiştir.

Özellikle çevrim içi platformların etkin kullanımı sayesinde, solfej, nefes, vokal teknikleri ve müzik teorisi gibi alanlarda bireysel gelişim desteklenerek, sanal konserlerle, dijital kayıt projeleriyle ve tematik içeriklerle sanatsal üretimin niteliği korunduğu saptanmıştır.

Repertuvar tercihleri, pandeminin getirdiği psikolojik yük ve lojistik sınırlılıklar dikkate alınarak daha sade, anlam yüklü ve küçük gruplarla icra edilebilir eserlerden oluştuğu tespit edilmiştir.

Katılımcı ifadeleri yoluyla sürecin başta zorlu olmakla birlikte uzun vadede dijitalleşme ile gelen yeni çalışma modellerinin bireysel sorumluluk bilincine ve yaratıcı ifade biçimlerine katkı sağladığı saptanmıştır.

Amatör çoksesli koroların kriz koşullarında bile sanatsal, eğitsel ve toplumsal işlevlerini sürdürebilme kapasitesine sahip olduğu ve bu kapasitenin teknoloji, dayanışma ve stratejik uyum mekanizmalarıyla güçlendirilebileceğini sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

Dijital altyapının geliştirilmesi: Amatör koroların olağanüstü durumlara daha hızlı uyum sağlayabilmesi için ses ve görüntü gecikmesini en aza indirecek, müzik odaklı dijital platformlara yönelik teknik altyapı yatırımları yapılabilir.

Hibrit prova modelleri yaygınlaştırılabilir: Salgın sürecinde edinilen deneyimlerden yola çıkarak, çevrim içi ve yüz yüze provaları birleştiren hibrit uygulamalar kalıcı hale getirilebilir; böylece hem mekânsal sınırlamalar aşılabilir hem de süreklilik sağlanabilir.

Koro şefleri için dijital pedagojik eğitimler düzenlenilebilir: Koro şeflerinin çevrim içi eğitim tasarlama, dijital iletişim yönetimi ve motivasyon teknikleri konusunda donanımlı hale gelmeleri için sürekli mesleki gelişim programları oluşturulabilir.

Psikososyal destek mekanizmaları araştırılabilir ve uygulanabilir: Amatör koristlerin motivasyon ve aidiyet duygularını destekleyecek psikolojik danışmanlık, grup içi destek sistemleri ve sosyal paylaşım etkinlikleri sistematik olarak planlanabilir.

Ulusal koro ağı oluşturulabilir: Pandemi sürecinde yerel düzeyde üretilen yaratıcı çözümlerin paylaşılabileceği, dijital repertuvar havuzu, eğitim materyali arşivi ve çevrim içi konser salonu gibi olanakları içeren bir "Türkiye Koro Ağı" kurulabilir.

Kriz durumları için kılavuz belgeler hazırlanabilir: Gelecekte yaşanabilecek benzer küresel krizlere karşı koro topluluklarının başvurabileceği, bilimsel temelli, esnek ve uygulanabilir "koro kriz yönetimi rehberleri" hazırlanarak kullanıma sunulabilir.

KAYNAKÇA

Açıksöz, F., & Çamlıtepe, M. (2023). Muammer Sun'un eşliksiz karma koro eserleri üzerine bir inceleme: Koro için beş türkü örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, *9*(17), 1-29.

Akgün, G., & Kıyak, E. (2023). Amatör çoksesli koroların, koro üyelerinin toplumsal gelişimlerine katkılarının incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *43*(1), 307-330.

Aladağ, Ç. (2017). Ses eğitiminde register kavramı ve ses türleri. *Uluslararası Müzik ve Sahne Sanatları Dergisi*, *1*(1), 27-39.

Apaydın, M. (2006, 4-6 Ekim). *Çocuk ve gençlik korolarının toplumun kültürel gelişimindeki yeri ve önemi.* II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.

Bahl, P., de Silva, C., Bhattacharjee, S., Stone, H., Doolan, C., Chughtai, A. A., & MacIntyre, C. R. (2021). Droplets and aerosols generated by singing and the risk of coronavirus disease 2019 for choirs. *Clinical Infectious Diseases*, *72*(10), 639-641.

Batovska, O., Grebenuk, N., Byelik-Zolotaryova, N., Ivanova, Y., Sukhomlinova, T., & Kaushnian, I. (2022). Traditions and ınnovations ın contemporary vocal and choral art. *Studia Universitatis Babes-Bolyai Musica*, *67*(2), 73-98.

Batt-Rawden, K. (2017). The benefical effects of choral singing: Kari Bjerke Batt-Rawden. *The European Journal of Public Health, 27*(3), 186-259.

Bayburtlu, A. S., & Kaçmaz, D. (2024). Pandemi döneminde online çok sesli koro dersleri. *Journal of History School*, *15*(60), 3373-3398.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F., Karadeniz, Ş., & Çakmak, E. K. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem.

Campbell, P. S., & Dahm, C. (2022). A social history of music in us schools: The coalescence of research and practice. *Music Research Annual, 3*, 1-32.

Colborne, F. (2020). German choirs silenced as singing branded virus risk. *Pridobljeno*, *8*(1), 2022.

Cook, N. (2021). *Music: A very short introduction*. London: Oxford University.

Daffern, H., Balmer, K., & Brereton, J. (2021). Singing together, yet apart: The experience of UK choir members and facilitators during the Covid-19 pandemic. *Frontiers in Psychology*, *12*, 624474.

David, S. A., Inácio Jr, C. M., & Machado, J. A. T. (2021). The recovery of global stock markets indices after impacts due to pandemics. *Research in International Business and Finance*, *55*, 101335.

Denk, J., Burmester, A., Kandziora, M., & Clement, M. (2022). The impact of COVID-19 on music consumption and music spending. *PloS One*, *17*(5), e0267640.

Erdem, B. O. (2026). *Biyografi*. http://www.burakonurerdem.com/hakk305nda.html sayfasından erişilmiştir.

Gökçe, M. (2007). Koro müziğinin toplumsal işlevleri açısından Türkiye korolar şenliğinin kazandırışları üzerine genel bir değerlendirme. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (ICANAS'38)*, 1, 325-352.

Grebosz-Haring, K., Schuchter-Wiegand, A. K., Feneberg, A. C., Skoluda, N., Nater, U. M., Schütz, S., & Thun-Hohenstein, L. (2022). The psychological and biological impact of "in-person" vs."virtual" choir singing in children and adolescents: A pilot study before and after the acute phase of the COVID-19 outbreak in Austria. *Frontiers in Psychology*, *12*, 773227.

Grout, D. J., & Palisca, C. (1996). *A history of Western music.* New York: Location.

Gul, G. (2018). A qualitative study on the contribution of the choir to social-cultural and psychological achievements of amateur chorists. *International Education Studies*, *11*(8), 119-126.

Hanning, B. R. (2005). *Concise history of Western music*. Ontario: Resource Services Library.

Hu, Y., & Kim, J.M. (2022). The impact of the COVID-19 pandemic on the music industry. *FinTech*, *1*(4), 399-411.

Jazzberry Tunes. (2026). *Hakkımızda*. https://www.jazzberrytunes.com sayfasından erişilmiştir.

Kaçmaz, D., & Çağlar, B. (2022). Koro müziği eğitimi ve özgüven kavramı üzerine kuramsal bir inceleme. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (20), 163-176.

Launay, J., & Pearce, E. (2015). Choir singing improves health, happiness–and is the perfect icebreaker. *The Conversation*, *28*, 66-67.

McCray, J. (2011). The evolution of American choral music: Roots, trends, and composers before the 20th century. *The Diapason*, 26-29.

Mete, M. (2024). *Türkiye'de koronavirüs küresel salgınının müzik endüstrisine etkileri.* Yüksek Lisans Tezi, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.

Morawska, L., Afshari, A., Bae, G., Buonanno, G., Chao, C. Y. H., Hänninen, O., Hofmann, W., Isaxon, C., Jayaratne, E. R., & Pasanen, P. (2013). Indoor aerosols: from personal exposure to risk assessment. *Indoor Air*, *23*(6), 462-487.

Öğreten, T. (2021). *Amatör koro çalıştıran müzik öğretmenlerinin kullandığı öğretim yöntemleri (Hatay ili örneği).* Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Paparo, S. A. (2021). Real voices, virtual ensemble 2.0: Perceptions of participation in Eric Whitacre's virtual choirs. *The International Journal of Research in Choral Singing*, *9*, 92-115.

Pentikäinen, E., Pitkäniemi, A., Siponkoski, S.T., Jansson, M., Louhivuori, J., Johnson, J. K., Paajanen, T., & Särkämö, T. (2021). Beneficial effects of choir singing on cognition and well-being of older adults: Evidence from a cross-sectional study. *PloS One*, *16*(2), 0245666.

Ramelli, S., & Wagner, A. F. (2020). Feverish stock price reactions to COVID-19. *The Review of Corporate Finance Studies*, *9*(3), 622-655.

Rezonans. (2026). *Hakkımızda*. https://www.rzns.org/hakkımızda sayfasından erişilmiştir.

Rolsten, K. (2016). The production of quality choral performance: A review of literature. *Update: Applications of Research in Music Education*, *35*(1), 66-73.

Stewart, N. A. J., & Lonsdale, A. J. (2016). It's better together: The psychological benefits of singing in a choir. *Psychology of Music*, *44*(6), 1240-1254.

Telli, S. G., & Altun, D. (2021). Coronavirus (Covid-19) pandemisi döneminde çevrimiçi öğrenme. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, *4*(2), 90-107.

Theorell, T., Kowalski, J., Theorell, A. M. L., & Horwitz, E. B. (2023). Choir singers without rehearsals and concerts? A questionnaire study on perceived losses from restricting choral singing during the Covid-19 pandemic. *Journal of Voice*, *37*(1), 119-146.

Weinstein, D., Launay, J., Pearce, E., Dunbar, R. I., & Stewart, L. (2016). Singing and social bonding: changes in connectivity and pain threshold as a function of group size. *Evolution and Human Behavior*, *37*(2), 152-158.

Yadigaroğlu, Z. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde video tabanli öz-düzenlemeli koro yönetimi dersine yönelik öğrenci görüşleri. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, *12*(45), 642.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yiğit, N., & Karakaya, O. (2006). Türk müziği eğitimi veren devlet konservatuvarlarında koro eğitimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (16), 703-714.

Yoğunlu, S. (2022). *Covid 19 pandemisi sürecinde müzik derslerine ilişkin müzik öğretmenlerinin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Kayseri.

EKLER

EK-1. Amatör Çoksesli Koroların Pandemi Dönemi Prova Prensipleri (Rezonans ve Jazzberry Tunes Örneği) Koro Şefi Görüşme Soruları

Değerli Katılımcı,

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisiyim. Amatör çoksesli koroların pandemi dönemi prova prensiplerini inceleme amacı ile bir araştırma yapmaktayım. Bu görüşmede pandemi dönemi içerisinde yapılan uygulamaların incelenmesi üzerine size uygun gelen cevabı vermeniz beklenmektedir. Formun ilk bölümünde kişisel bilgilerinize ihtiyaç olacaktır. İkinci bölümünde ise pandemi dönemindeki prova prensipleriniz hakkındaki görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur. Vereceğiniz cevaplar verileri elde etmemde yol göstericidir.

Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Oğulcan GÖKALP
Gazi Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM 1: Kişisel Bilgiler

1. Adınız Soyadınız?
2. Yaşınız?
3. Cinsiyetiniz?
4. Kronik rahatsızlığınız var mı?

BÖLÜM 2: Pandemi Dönemi Çalışma Uygulamaları

Bu bölümde, sizlere pandemi dönemi içerisinde uygulanan çalışma uygulamaları ve koşulları ile ilgili sorular sorulmuştur. Aşağıdaki sorulara sizden konuya ilişkin, size göre en uygun olacak şekilde cevaplamanız beklenmektedir.

1. Pandemi dönemi içerisinde provalarınızı gerçekleştirirken karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
2. Pandemi dönemi çalışmaları için aldığınız önlemler nelerdir?
3. Yeni sezon için yapacağınız konserleri belirlerken Pandemi ne derece etkili oldu?
4. Pandemi döneminde parçalarınızı hangi kriterlere göre belirlemiştiniz?
5. Pandemi döneminde yaptığınız online eğitim ya da konserler nelerdi?
6. Sizce Pandemi döneminin koro müziğine olan olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?
7. Sizce Pandemi döneminin koristlerin mevcut motivasyonuna olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?
8. Pandemi dönemi ve günümüz provalarının imkan ve çalışmalar açısından farkları ve benzerlikleri nelerdir?
9. Pandemi döneminde yapılan etkinliklerin amacına ulaşması konusundaki görüşleriniz nelerdir?
10. Sizce Pandemi döneminde yaptığınız uzaktan çalışmalar; koristleri ve sizi olumlu veya olumsuz nasıl etkiledi? Açıklar mısınız?
11. Böyle bir durumla tekrar karşılaştığınızda alacağınız önlemler neler olurdu?

EK-2. Amatör Çoksesli Koroların Pandemi Dönemi Prova Prensipleri (Rezonans ve Jazzberry Tunes Örneği) Katılımcı Korist Görüşme Soruları

Değerli Katılımcı,

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisiyim Amatör çoksesli koroların pandemi dönemi prova prensiplerini inceleme amacı ile bir araştırma yapmaktayım. Bu görüşmede pandemi dönemi içerisinde yapılan uygulamaların incelenmesi üzerine size uygun gelen cevabı vermeniz beklenmektedir. Formun ilk bölümünde kişisel bilgilerinize ihtiyaç olacaktır. İkinci bölümünde ise pandemi dönemindeki prova prensipleriniz hakkındaki görüşlerinize ihtiyaç duyulmuştur. Vereceğiniz cevaplar verileri elde etmemde yol göstericidir.

Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Oğulcan GÖKALP
Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM 1: Kişisel Bilgiler

1. Adınız Soyadınız? (Sadece baş harfleriyle)
2. Yaşınız?
3. Cinsiyetiniz?
4. Kronik rahatsızlığınız var mı?

BÖLÜM 2: Pandemi Dönemi Çalışma Uygulamaları

Bu bölümde, sizlere pandemi dönemi içerisinde uygulanan çalışma uygulamaları ve koşulları ile ilgili sorular sorulmuştur. Aşağıdaki soruları size göre en uygun olacak şekilde cevaplamanız beklenmektedir.

1. Pandemi dönemi içerisinde provalarınızı gerçekleştirirken karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
2. Pandemi dönemi çalışmaları için aldığınız önlemler nelerdir?
3. Pandemi döneminde yaptığınız online eğitim ya da konserler nelerdir?
4. Sizce Pandemi döneminin koro müziğine olan olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?
5. Pandemi döneminin sizin mevcut motivasyonunuza olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?
6. Pandemi dönemi ve günümüz provalarının imkan ve çalışmalar açısından farkları ve benzerlikleri nelerdir?
7. Pandemi döneminde yapılan etkinliklerin amacına ulaşması konusundaki görüşleriniz nelerdir?
8. Sizce Pandemi döneminde yaptığınız uzaktan çalışmalar; koristleri ve koro şeflerini olumlu veya olumsuz nasıl etkiledi? Açıklar mısınız?
9. Böyle bir durumla tekrar karşılaştığınızda alacağınız önlemler neler olurdu?

EK-3. Etik Komisyon

Evrak Tarih ve Sayısı: 24.03.2025-E.1200522

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Komisyonu

2025 AİLE YILI

Sayı : E-77082166-302.08.01-1200522 24.03.2025
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

DAĞITIM YERLERİNE

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı **Yüksek Lisans Öğrencisi Oğulcan GÖKALP**'in, **Prof. Dr. Öznur ÖZTOSUN ÇAYDERE**'nin danışmanlığında yürüttüğü ***"Türkiye'deki Amatör Çoksesli Koroların Pandemi Dönemi Prova Prensipleri (Ankara, İstanbul, İzmir İli Örneği)"*** adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun **11.03.2025** tarih ve **04** sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Araştırma Kod No: 2025 - 455

Prof. Dr. İsmail KARAKAYA
Komisyon Başkanı

DAĞITIM
Gereği:
Sayın Prof. Dr. ÖZNUR ÖZTOSUN ÇAYDERE

Bilgi:
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu :BSUMUNZVHZ
Belge Takip Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/gazi-universitesi-ebys

Emniyet Mahallesi Bandırma Caddesi No :6/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Tel:0 (312) 202 20 57 - 0 (312) 2... Faks:0 (312) 202 38 76
İnternet Adresi :http://etikkomisyon.gazi.edu.tr/
Kep Adresi: gaziuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için :Melek Yeşilova Kaya
Genel Evrak Sorumlusu
Telefon No:3548401

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...